

Приморске новине

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXVII • БРОЈ 422.

БУДВА, 29. ЈАНУАР 1998. ГОДИНЕ
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ЗАСУКАТИ КРАТКЕ РУКАВЕ

На почетку ове, шоком првих таренушака и нула чавова минуле, пожељели смо једни другима да нам у новој, 1998. години, буде много боље него у претходној, да имамо више среће, добро здравље, да илаже буду веће, а цијене мање да распаду, да нам се смрире толишачке страсти.. Како је кренуло, жеље не само да нам се неће испуни, већ је све добило обрнути шок: страстни су прерасле у уличне сукобе и експлодирале у облику бомби (народом би хтијeli да владају они који ни собом не могу да владају!) а цијене почеле да распаду, улични курс марке топшово је преоловио динар. Челусци инфлације само што нијесу почели да тумачу оно што је у прошloј годini, једно од најстабилнијих година у последње вријеме, излегоало да ће постражати.

Како је кренуло, ова година би, међутим, могла да буде много боља од прошле. На ту црну слутњу највећи чињеници убрзаној распаду уличног курса девиза и стражах од врло моћне повратне инфлације. Сви су излегоали да не нам поново, у овој познатој стапатичкој једначиши купус плус меко једнако сарма - обећај простирају да једемо ћоли, и што айтоски, кујус! Из дана у дан, за приближно исти живот као у прошloј годini, пребаће нам у овој години све више и више паре.

А одакле нам паре? У интervjuу за овај број Приморских новина, наш суграђанин и привредник Милан Мрваљевић каже једну поштарну, али толико ишччу и никада до сада толико актуелну истину: новац тијеба ствараш. Међутим, мы смо, излегоали, народ који више воли да троши него да ствара новац. Бар не да га ствара ради, производњом, већ да до њега долази олако, без муке и зноја, без претњу која је основни услов доброс�ана и обитаве стабилности друштва. На претnуна смо одавно заборавили, посветивши се неодoliovoj лакони живљења која се све очиједније претвара у штету животпарија. Чак је да наше пољове и радне навике привлачије и животпарије, шверцовање, претрадавање, пештање, него озбиљан рад. Та сила обиљежја нашеј мениталитета и времена у коме само будале живе од стварног, поштеног, рада сусрећу се на сваком кораку. Ко уђе, рецимо, у било који, па и на наш траг - тусрећи само кафана, кафићи, бутике и супермаркете пуне сваковрсне робе са разних (супер)буџалака. И није, топшово није, па чак ни на тијацама, плодова нашеј стварног рада, наших жуљевијиших руку. Ми хоћемо да добо зарадимо, по моћностима и да се обогаћимо, на ономе што је зарадио други, да продамо оно што нијесмо створили, и ако имамо велике ресурсе, изузетне природне моћности. А имамо земљу која је зарасла у свакорсни коров - од онај са највишених њива, опустјелих поља и топшово изумрлих села, до корова који цвјета по бувљацима и грађским улицама, уздуж и поријекло наше пребојаће, а истовремено пресиромашне земље.

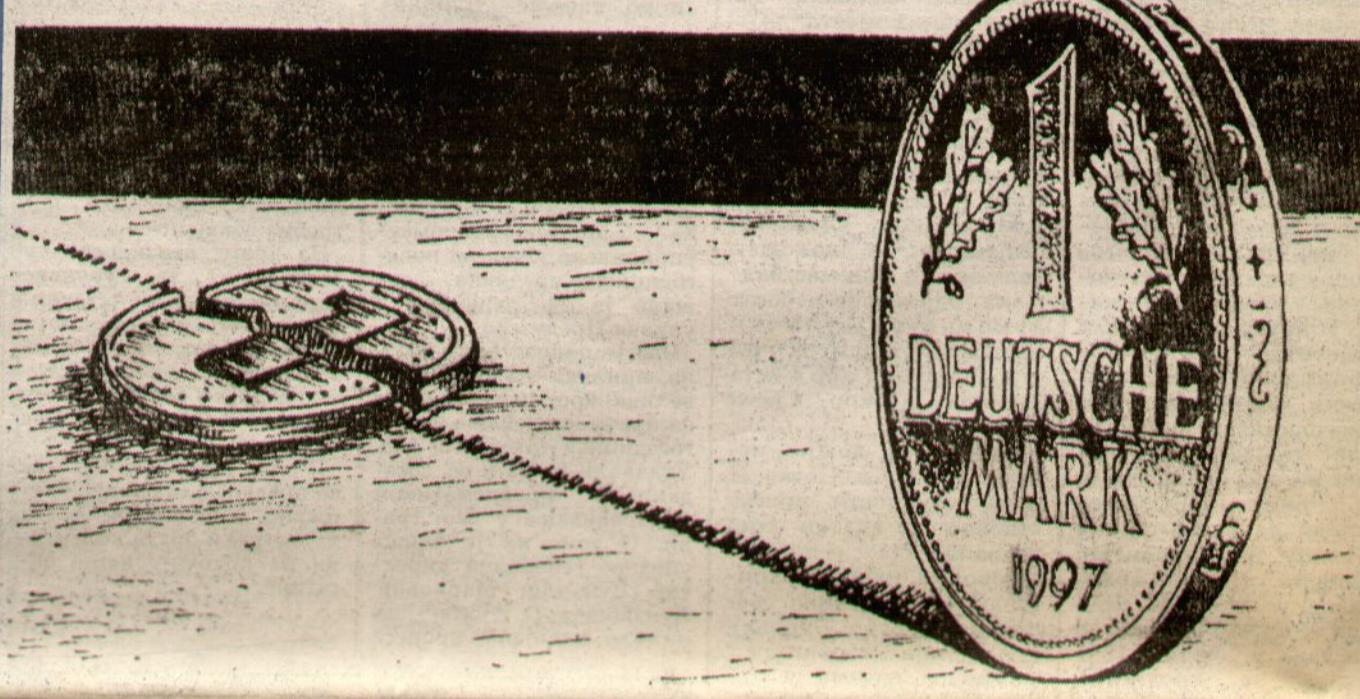
Затиснули смо државу као да је ничија, а не наша, и предали се заблудама и слатким сновима у којима нам прјевоју сирене о срећној и бојајашој будућности. Али, авај, ни бојајаштива, ни среће, ни будућност, нема без рада. Без самодржана никада нећемо досједати шамо, тоје бисмо хтијели да нам буде боље и леђице. Без тоја нема творајка знао је и Одисеј као се, послије дуљих лутања, враћао у своју родну Итаку. Наша снови су исто што и његове сирене - ако их се не оканимо пружаријеће нашу будућност. Да би одглио њиховим замамним прјесмама, док је пролазио између Сције и Харибде, востком је затварао уши.

Сага и ми пролазимо између Сције и Харибде - заносе нас милозвучне и свакојаке прјесме без истинске матерње мелодије са свих страна и различитих порука, најчешће анакроне и, како би толикоји фразери рекли, конспиративни.

Окренимо се друкама које неострашено упуњују свакој од нас да, без разлике на лична расположења и обредељења, заједнички, сложно, претнемо и изађемо из бездана у који смо толико дубоко упали. Додајмо један другоме руку, окренимо се обавезама које имамо према своме послу и према друштву, према својој држави. Нико нас неће спасити без нас самих. Нико не даје да не би много више узео. Такве илузије су нас и до сада прескуји, коштале. Очекујући да други за нас засучу рукаве, осијајали смо кратких рукава? Збога, живимо у времену у коме више не би смјела да нам се љонови шаква, судбоносна, трешка.

Треба засукати кратке рукаве!

Бошко БОГЕТИЋ



У ОВОМ БРОЈУ

● НА СВЕТОМ СТЕФАНИУ

КЛИЗИШТЕ ПРИЈЕТИ КУЂАМА

(Страна 5)

● ЛИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ
ЧЕДО ВУКОВИЋ:

ТРАГОВИ ПРИЈАТЕЉСТВА

(Стране 8-9)

● СКУПШТИНСКИ ЖИВОТ

ДОНИЈЕТО НИЗ ВАЖНИХ ОДЛУКА

(Страна 3)

● ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“
- МИЛАН МРВАЉЕВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК
КОМПАНИЈЕ „МЕРКУР“:

НОВАЦ ТРЕБА СТВАРАТИ

(Стране 4-5)

● АКТУЕЛНОСТИ ИЗ КУЛТУРЕ

ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЈ ОВЕ ГОДИНЕ?

(Страна 10)

● МАЛИ ФУДБАЛ

ПОЧЕЛА ДРУГА ЛИГА

(Страна 16)

АКТУЕЛНОСТИ

МАСОВНО ЗА НОВУ ГОДИНУ И БОЖИЋ

Дочек Нове 1998. године на Будванској ривијери протекао је весело, уз забаву и по традицији богату новогодишњу трпезу, неубичајено мирно и без проблема.

Највеселије је било у хотелима „Авали“ и „Лоза“ у Будви, „Панорама“ у Бечићима и „Краљица плажа“ у Милочеру, где је новогодишњу ноћ дочекало више од 1500 гостију. Забављали су их познати извођачи са југословенске естрадне сцене. Дочек Нове године је организован и у једном броју приватних ресторана и дискотека. Највећи број грађана новогодишњу ноћ је, ипак, дочекао у својим домовима, у кругу породице и пријатеља.

Занимљиво је да су хотелски аранжмани за новогодишње празнике били продати десетак дана раније и није мали број оних који нису успјели да Нову годину дочекају на Будванској ривијери. Цијена аранжмана у хотелима кретала се од 450 динара, за два дана у „Лози“, 1200 динара за тродневни аранжман у „Авали“, и 1050 динара у хотелу „Панорама“. Сама цијена дочека новогодишње ноћи кретала се од 250 до 380 динара.

Један број грађана наше општине Нову годину

нуж дочекао је у зимским центрима Црне Горе и Србије. Неки су новогодишње празнике провели у Атини, Риму и Тунису.

Обиљежавање Божићних празника на подручју наше општине било је масовније и веселије него претходних година, уз традиционално налагање бадњака на више јавних мјеста.

Централна прослава одржана је испред Цркве Св. Тројице у Старом граду. Пред великом бројем присутних вјерника и грађана служена је и вечерња служба. Након служења, освјештана је наложен бадњак. Уз ложење бадњака, одржан је и богат духовно-умјетнички програм у којем је учествовао дјечји хор Света Тројица и хор Свети Естасије.

Бадњак се ложио испред Цркве Св. Петке. И овој свечаности присуствовао је знатан број грађана.

Поводом највећег хришћанског празника свештеници Љубо Ђуровић и Арсеније Радовић су ујутарњим сатима у цркви Св. Тројица одржали литургију.

Улице Старог града у близини цркве, биле су поводом божићних празника свечано окићене и украсене.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

ПИСМО ОКУД „КАЊОШ“ ПРИМОРСКИМ НОВИНАМА“

Поштовани уредниче,
КУД „Кањаш“ из Будве добио је позив од холдинг компаније жељезара „Никшић“ и спорстког друштва „Челик“, да присуствује прослави четрдесет година рада и постојања спорстког друштва „Челик“. „Кањаш“ се одазвао позиву и својим програмом увеличавао улогу прославе. Домаћини су нас врло љубазно дочекали и угостили, а послије концерта који смо одржали у Синдикалном дому жељезаре, позвани смо од директора жељезаре Миодрага Пејовића на вечеру у ресторану жељезара где смо наставили дружење. За вријеме вечере шеф кабинета директора жељезаре Ранко Николић, обавијестио нас је да су се директор и предсједник синдиката жељезаре Владо Перовић договорили да КУД „Кањаш“ позову четири дана на зимишавање у зимском одмаралишту „ВУЧЈЕ“ на Вучју.

„Кањаш“ је искористио позив и били смо гости у зимском одмаралишту одакле носимо најљепше утиске, па осјећамо потребу да овим путем захвалимо драгим домаћинима који нису жалили ни труда ни времена да наш боравак на Вучју буде што пријатнији.

Захваљујемо директору жељезаре Миодрагу Пејовићу, предсједнику синдиката Владу Перовићу, шефу кабинета Ранку Николићу, директору спорско рекреативног центра „Никшић“ Пају Булајићу, управнику одмаралишта „Вучје“ Воју Калезићу, као и комплетном персоналу овог одмаралишта.

НОВИ СТАНОВИ

На ободу Дубовице стамбена задруга „Елмос“ изградила је 89 станови, пет пословних простора и 12 гаража са укупно 5995 квадратних метара простора.

Власницима нових становиа кључеви су уручени уочи нове 1998. године. Урађена је комплетна инфраструктура, уведене телефонске линије, кабловски ТВ сигнал и интерфони. Једино је преостало да се асфалтира прилазни пут у дужини од 500 метара, што ће бити урађено до краја јануара. ново насеље „Дубови-

ца лукс“ налази се на простору од 7880 квадратних метара. По ријечима Горана Орлића, директора „Елмоса“, ускоро ће на овом простору почети изградња нових 400 станови. Сва неопходна документација је већ прибављена, па ће извођачи радова, до краја овог мејседа, кренути са радовима.

Стамбена задруга „Елмос“ за десет година свог постојања, изградила је у Будви 35 хиљада квадратних метара стамбено-пословног простора.

Р.П.

ПОНОВО НА ОКУПУ

Традиционално окупљање пензионера нашег највећег трговачког предузећа „Монтенегропромет“ уприличено поводом новогодишњих празника, одржано је 24. децембра у управи Предузећа.

Ово је поново била згодна прилика да се сртне велики број пензионера и оживе своја сјећања на дугогодишњи трговачки рад. Упознали су се и са досадашњом проблематиком приврјеђивања у овој грађани. О томе их је ближе упознао генерални директор Вукашин Марковић. Пензионере је посебно занимало одвијање процеса

даље трансформације Предузећа, о чему је вукашин Марковић дао потребна обавештења.

На крају, пензионери су захвалили за уручене скромне поклоне, истакавши значај оваквих окуповања. Указали су и на обавезу руководства Предузећа да се ова, по свему оправдана традиција, не прекине.

И овом приликом чули су се предлоги да оваква окуповања пензионера треба да његују и други колективи на подручју наше општине.

К.Р.



ТРАДИЦИОНАЛНО ОКУПЉАЊЕ

ПЕТ СТОТИНА ГОСТИЈУ

У четири отворена хотела у Будви, „Могрену“, „Лози“, „Парку“ и у хотелу Београдске индустрије пива, средином јануара борави 500 гостију.

Најпосјећенији је хотел „Парк“, који ради у саставу Електропривреде Србије. У њему борави 265 гостију, међу којима су најбројнији радници организацијом семинара 8. фебруара, а „Аvala“ почетком марта.

У „Лози“ и „БИП-у“ налази се 200 а у „Могрену“ 40 гостију.

Хотелијери кажу да није мали број гостију који су уплатили зимске аранжмане јер им погодује неубичајено лијепо и сунчано вријеме.

Послије новогодишњих празника затворени су хотели „Аvala“ и „Панорама“. Хотел у Бечићима наставиће рад организацијом семинара 8. фебруара, а „Аvala“ почетком марта.

Р.П.

САРАДЊА МАЛИХ ОБАЛНИХ ГРАДОВА

Град Котор учествовао је на конференцији УНЕСЦО од 23. до 26. новембра у граду Ессауира (Мароко). У оквиру програма Изношење искуства градова партнера учествовали су и представници градова из Француске, Данске, Италије, Туниса Египта и Хрватске. Нашу земљу представљала је инжењер Светлана Лалић из Будве, запослена у ЈП „Црногорско приморје“.

УНЕСЦО-в пројекат „Развој градова и ресурса воде за пиће: мали обални градови“ установљен је јуна 1996. године у Малмеу (Шведска). Пројекат почива на начелу свеобухватног приступа за одрживи развој, а има за циљ да помогне развоју старијих обалних градова у складу са њиховим природним окружењем са посебним акцентом на рјешавању режима вода. УНЕСЦО-в пројекат се поставља као одговор на потребе пријоритетних градова за свеобухватно и квалитетно управљање обалама, с обзиром да данас, према подацима УНЕСЦО-а, 60% свјетске популације живи на обалном подручју, са трендом раста тог процента.

Општи проблеми медитеранских градова који се разматрају овим пројектом су проблеми са извршитељима воде за пиће, заштитом и деградацијом околине, очувањем културно-историјског наслеђа који би се рјешавали мултидисциплинарно кроз интегрално управљање развојем старијих медитеранских градова. Предвиђено је да се кроз посебне пројекте за поједине градове успостави мрежа за размену помоћи и сазнања у старијим медитеранским градовима Европе и јужног Медитерана.

Запослени у ЈП „Црногорско приморје“ са сједиштем у Будви, које има заједничку воду са Јапоном, водоснабдевање Црногорског приморја питком водом, одвођење и третирање отпадних вода и чврстог отпада, препознали су у овом пројекту могућности за помоћ у реализацији „Интерграланог управљања старијим приморским градовима“ и зато је предложено да се кандидује град Котор, уписан на Листу свјетске културне и историјске баштине од 1975. године. Након слана прелиминарног Плана акције за интегрално управљање развојем старијих медитеранских градова. Предвиђено је да се кроз посебне пројекте за поједине градове успостави мрежа за размену помоћи и сазнања у старијим медитеранским градовима Европе и јужног Медитерана.

Осим представника Општине Котор и ЈП „Црногорско приморје“, у пројекат су се укључили и Регионални завод за заштиту споменика културе Котор, ЈП „Морско добро“, а пројекат је започет кроз сарадњу археолога Јовице Мартиновића, архитекте Зорице Чубуровић, економиста Предрага Ђелобрковића, Раде Гргевића, Рајка Миховића, проф. Башка Мачића, инжењера Бора Челановића, Светлане Лалић, Бранислава Манојловића, правника Драгана Перовановића и Мартина Поповића. Иницијатор и покретач пројекта је проф. др Чедо Максимовић.

Осим представника Општине Котор и ЈП „Црногорско приморје“, у пројекат су се укључили и Регионални завод за заштиту споменика културе Котор, ЈП „Морско добро“, а пројекат је започет кроз сарадњу археолога Јовице Мартиновића, архитекте Зорице Чубуровић, економиста Предрага Ђелобрковића, Раде Гргевића, Рајка Миховића, проф. Башка Мачића, инжењера Бора Челановића, Светлане Лалић, Бранислава Манојловића, правника Драгана Перовановића и Мартина Поповића. Иницијатор и покретач пројекта је проф. др Чедо Максимовић.

АКТУЕЛНОСТИ

ЈУБИЛЕЈ „МЕРКУРА“

Реномирана холдинг компанија „Меркур“ из Будве, на традиционалној заједничкој свечаности запослених 6. јануара, обиљежила је 27 година успешног рада и постојања. Том приликом, најбољим радницима у прошлому години, уручене су награде.

Данаас ова компанија у свом саставу има 11 предузећа која се баве трговином, туризмом, угоститељством, производњом здраве хране и експлоатацијом воде. Овај колектив има 900 стално запослених и око 300 радника у туристичкој сезони. Поред свих тешкоћа у привреди-вању, они су редовно примали мјесечне зараде.

„Меркур“ је и власник Аутобуске станице у Будви која је по оцјенама и грађана и туриста без премца у Југославији и којој би могли да позавиде остали градови. Од скора ова компанија је постала и већински власник Аутобуске станице у Подгорици.

У свом саставу, у Будви има и производно-дистрибутивни центар у насељу Дубовица. На скоро 2000 квадратних метара, налази се све што је потребно угоститељству, а закупац је и реномираног хотела „Монгрен“.

„Меркур“ је у истраживања воде у Тиватском пољу уложио два и по милиона марака. На тај начин Тиват је прошле туристичке сезоне добио додатних 50 секундних литара воде за пиће... Тржишту је испоручено 100 тона ћурећег меса са сопствене фарме у Катунској нахији, а произведене су и значајне количине свињског, овчијег и телећег меса.

У овој години, „Меркур“ ће са аустријско-швајцарском фирмом „Гирак-Гаравента“, почети изградњу жичаре од Тиватског поља до Ловћена у дужини од 7 километара, а од 26 милиона марака, колико ће инвестиција коштати, „Меркур“ ће уложити 25 одсто средстава.

По оцјенама предсједника Компаније Милана Мрвљевића, изградњом жичаре до Ловћена продужила би се зимска туристичка сезона на Црногорском приморју. Гости би, на тај начин, директно са обале и из климе вјечитог прљећа, стизали до смучарских терена на Извином коритима.

У „Меркуру“ планирају реализацију још неколико значајних пројеката, што ће зависити од укидања спољњег зида санкција.

Како и претходних година, поводом годишњице постојања, за најбоље раднике Компаније у прошлјој години, проглашени су Павле Арсенов, Лала, шеф ресторана Катунска трпеза на Аутобуској станици и Бранко Барба, шеф-кухине у хотелу „Монгрен“. Њимајући предсједник „Меркура“ Милан Мрвљевић, уручио вриједне на-
аграде.

Р. Павићевић

СКУПШТИНСКИ ЖИВОТ

ДОНИЈЕТО НИЗ ВАЖНИХ ОДЛУКА

Сједница СО Будва, шеста по реду, одржана 25. децембра 1997. године. За дневни ред предложено 12 тачака од којих су разматране све, осим тачке о туристичкој сезони 1997. године, као и тачке Информисање о раду ЈЗУ „Дом здравља“ у Будви 1997. Обије тачке биће разматране на наредној сједници СО. Дванаеста тачка дневног реда посвећена одброничким питањима

Прво је поднесен извештај мандатно-имунитетске комисије о верификацији мандата одборника, по којем је на сједници СО Будва од 15. 12. 1997. године Комисија размотрila изборна документа Скупштине. Због истека мандата одборнику Раду Грегојићу са листе ОО ДПС-а Будва, због неспособности функција одборника и предсједника општине, Мандатско-имунитетска комисија је предложила да се, у складу са Законом о избору и опозиву одборника и посланика са листе ДПС-а Будва, изабере, односно верификује, мандат одборнику који је следећи на листи одборника - Бранку Медиговићу у Изборној јединици Буљарица - Петровац - Режевини.

Потом је разматрана одлука о приступању изради Урбанистичког пројекта хотелског комплекса „Палас“ који ће обухватити и контакт зону са глобалним рјешењима инфраструктуре окружења простора који се обрађује. Пројекат се односи за период од 2005. године, а рок за израду Пројекта је у мјесецу од дана закључивања уговора о његовој изградњи. Финансиска средства потребна за изградњу Пројекта утврдиће се Одлуком о његовој изради. Припрема послова на изради Пројекта поверила је Секретаријату за урбанизам, комунално-стамбене послове и инспекциони надзор у сарадњи са ХТП „Будванска ривијера“.

Трећа зона обухвата: Буљарицу, Бабин До, Бијели До, Розино, Подкошљун, КО Будва и Бечићи (насеље Борети, насеље Ивановићи), Режевини, испод магистралног пута, Петровац (дио који није обухваћен у првој зони) и дио Буљарица обухваћен ДУП-ом.

Четврта зона обухвата: Буљарицу (дио који није обухваћен ДУП-ом), Јаз и Ластву Грабљанску, насеље Подкошљун, КО Будва и Бечиће изнад магистрале и Режевине изнад магистрале.

У случају претварања стамбеног простора у пословни, износ накнаде је 50% од износа накнаде по квадратном метру развијене грађевинске површине за изградњу стамбеног објекта. Утврђена накнада умањује се 50% за решавање стамбеног питања под којим се подразумијева изградња простора до 100 м² развијене грађевинске површине и важи за обvezниke који имају најмање 10 година преバイаште, на подручју општине Будва; а по евидентији Дирекције за некретнине не посједују ни кућу ни стан на територији општине Будве.

Накнада се утврђује и плаћа у новчаном износу, а изузетно се накнада може плаћати извођењем радова или на други начин, искључиво уз одобрение извршног органа Скупштине општине. Плаћање накнаде врши се укупном износу, једнократно (плаћање накнаде у једнократном износу приликом закључења уговора, а прије добијања грађевинске дозволе са правом попуста 20%) и у три рате. Извршни орган општине по потреби је овлашћен да врши усклађивање износа накнаде на основу стопе инфлације.

На VI сједници СО Будва дата је и информација о реализацији Програма инвестиционих активности за 1997. годину. Финансиска реализација Програма захтијевала је 52.370.000,00 динара, што је пет пута више у односу на остварени прилици на износу накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта у 1997. години. Недостатак материјалних средстава је био ограничавајући фактор реализације Програма инвестиционих активности за 1997. годину, па је реализован незнанат број планираних објеката из Програма укупно вриједности од 5.753.000,00 динара.

Прилив средстава по основу накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта остварен је у износу од 10.939.507,00 динара и то од средстава која су уплаћена на рачун СО Будва 7.439.507,00 динара, а од средстава добијених по основу компензације 3.500.000,00 динара. За уређивање градског грађевинског земљишта, где није изграђена комплетна инфраструктура, Скупштина општине се обавезује да поступи сагласно могућностима и

годишњим програмима уређивања земљишта у насељу у којем инвеститор грађи објекат, а у вријеме реализације тих програма. Градско грађевинско земљиште се по основу положаја, тј. погодности које се стичу његовим коришћењем, а на основу битних елемената који су заједнички за одређена подручја, груписане у три зоне.

Прва зона обухвата: Стари град, Господин Рафаиловић, Каменово, Пржно, Милочер, Свети Стефан - Шумет и Ексклузивну зону, Перешића До, Петровац, од потока на западној страни и туристичко насеље Лучице у оквиру грађевинског пројекта.

Друга зона обухвата: Дубовицу, Бабин До, Бијели До, Розино, Подкошљун, КО Будва и Бечићи (насеље Борети, насеље Ивановићи), Режевини, испод магистралног пута, Петровац (дио који није обухваћен у првој зони) и дио Буљарица обухваћен ДУП-ом.

Трећа зона обухвата: Буљарицу (дио који није обухваћен ДУП-ом), Јаз и Ластву Грабљанску, насеље Подкошљун, КО Будва и Бечиће изнад магистрале и Режевине изнад магистрале.

У случају претварања стамбеног простора у пословни, износ накнаде је 50% од износа накнаде по квадратном метру развијене грађевинске површине за изградњу стамбеног објекта. Утврђена накнада умањује се 50% за решавање стамбеног питања под којим се подразумијева изградња простора до 100 м² развијене грађевинске површине и важи за обvezниke који имају најмање 10 година преバイаште, на подручју општине Будва; а по евидентији Дирекције за некретнине не посједују ни кућу ни стан на територији општине Будве.

Накнада се утврђује и плаћа у новчаном износу, а изузетно се накнада може плаћати извођењем радова или на други начин, искључиво уз одобрение извршног органа Скупштине општине. Плаћање накнаде врши се укупном износу, једнократно (плаћање накнаде у једнократном износу приликом закључења уговора, а прије добијања грађевинске дозволе са правом попуста 20%) и у три рате. Извршни орган општине по потреби је овлашћен да врши усклађивање износа накнаде на основу стопе инфлације.

На VI сједници СО Будва дата је и информација о реализацији Програма инвестиционих активности за 1997. годину. Финансиска реализација Програма захтијевала је 52.370.000,00 динара, што је пет пута више у односу на остварени прилици на износу накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта у 1997. години. Недостатак материјалних средстава је био ограничавајући фактор реализације Програма инвестиционих активности за 1997. годину, па је реализован незнанат број планираних објеката из Програма укупно вриједности од 5.753.000,00 динара.

Прилив средстава по основу накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта остварен је у износу од 10.939.507,00 динара и то од средстава која су уплаћена на рачун СО Будва 7.439.507,00 динара, а од средстава добијених по основу компензације 3.500.000,00 динара. За уређивање градског грађевинског земљишта, где није изграђена комплетна инфраструктура, Скупштина општине се обавезује да поступи сагласно могућностима и

14.084.000,00 динара. Из напријед наведених података закључује се да је програм инвестиционих активности за 1997. годину реализован са свега 27%. Урађена је, или је у фази изrade, пројектна документација из Програма, за које иста није била приређена у фази доношења Програма (14 пројекта). У 1997. години изведене су радови на 12 објекта чија је градња започета у 1996. години, од чега је 7 у целини реализовано, док је на 5 објекта изградња у току.

Финансирање општинских органа и организација

Разматран је и приједлог одлуке о привременом финансирању потреба за које се средства обезбеђују из буџета Општине за период од 01. 01. до 31. марта 1998. године.

Средства за финансирање потреба општинских органа и организација обезбеђује се мјесечно: за личне дохотке и материјалне трошкове у висини обезбијењених средстава за претходни мјесец у складу са приходима и за посебне намјене у висини потребних средстава за вршење најнеопходнијих функција органа.

Висину средстава и њихов распоред по појединачним намјенама и корисницима у складу са овом одлуком утврђене је Секретаријат за привреду, финансије, буџет и друштвене дјелатности. За покриће расхода у периоду привременог финансирања могу се, по редовним буџетским приходима, размјерна радио програма са другим радио-дифузним организацијама; архивирање, чување видеографских, тонских и фотонографских записа у складу са Законом о јавном информисању; производња и продаја касета, компакт дискова и слично; одржавање, модернизација и развој емисионе технике и веза; производња и емотивање ТВ програма; развој, одржавање и коришћење кабловске телевизије. Оснивач предузећа је СО Будва.

Дјелатност Предузећа је припремање, производња и емотивање сопственог програма намјењеног јавности Будве; учешће у припремању, производњи и емотивању заједничког програма локалних радио-станица и Радија Црне Горе; пренос, дистрибуција и емотивање програма других радио-дифузних организација за подручје Будве; размјерна радио програма са другим радио-дифузним организацијама; архивирање, чување видеографских, тонских и фотонографских записа у складу са Законом о јавном информисању; производња и продаја касета, компакт дискова и слично; одржавање, модернизација и развој емисионе технике и везе; производња и емотивање ТВ програма; развој, одржавање и коришћење кабловске телевизије. Дјелатност ЈП „Информативни центар“ је новинска и издавачка дјелатност која подразумијева прикупљање и обраду информација, уређивање и издавање штампе, издавање књига и сл. Новинска издавачка дјелатност обухвата и вршење других, споредних дјелатности које доприносе увећању материјалне основе, обогаћивању и унапређивању програма и поступнијем искоришћавању капацитета.

Спортски центар оправдао своје постојање

Информација о раду ЈП „Медитеранског спортског центра“ такође је разматрана на овој сједници и закључено је да је ЈП МСЦ у потпуности, од дана свог оснивања и почетка експлоатације спортске хале у Будви, оправдало своје постојање, како са аспекта развоја спорта и физичке културе, тако и са економског аспекта. Дата је подршка за даљу комерцијалну експлоатацију свих расположивих простора у оквиру дворане како би се што више смањио притисак на буџет општине. Секретаријат за привреду, финансиске, буџет и друштвене дјелатности СО Будва је предложио да СО покрене иницијативу за почетак изградње нове спортске дворане и помогне при реализацији овога пројекта уколико се у елаборату о економској исплативости инвестиције утврди да та дворана може радити већано.

На VI сједници СО Будва формиран је и Савјет за развој и унапређење спорта и физичке културе од седам чланова: Раде Грековић (предсједник), Никола

**МИЛАН МРВАЉЕВИЋ,
ПРЕДСЈЕДНИК КОМПАНИЈЕ „МЕРКУР“**

НОВАЦ ТРЕБА СТВАРАТИ

Шестог децембра минуле године, реномирана компанија „Меркур“ на скроман начин обиљежила је 27 година свог постојања. Била је то прилика да се запослени у овој фирмам подејете прећеног пута некада малог транспортног предузећа, а сада велике и успјешне компаније која представља узор успешног пословања у Црној Гори.

„Меркур“ је колектив са око 900 запослених у шест предузећа, на чијем је челу предсједник и власник Милан Мрвљевић, прије осам година познат по куповини Аутобуске станице у Будви. Данас је Аутобуска станица понос нашег града, а Милан Мрвљевић један од водећих људи приватног бизниса у Црној Гори.

Мрвљевић, и поред свега, не одговара класичном типу данашњег бизнисмена. Не прате га тјелохранитељи и не вози блиндирани аутомобил. Он је способан, тих и надасве послован човек.

Довољан повод да за *Приморске новине* са њим попричамо о неким питањима везаним за јуче, данас и сјутра компаније „Меркур“.

■ Крајем прошле године, Ваша компанија, обиљежила је 27

ју појма о послу и не знају да је много скупље да имовина пропада и да се једва циједе мале плате, било за плаћене одморе или за плаћени нерад. Суштина је да се створе услови за добар рад и добре плате.

Приватизација иде споро. Ово што је до сада урађено је јако мало за једну снажнију и болу економији. Мислим да ће проћи много времена да изградимо тржишне услове у којима се може испољити права утакмица свих привредно способних субјеката. То се не може остварити ако се хитно не отворимо према свијету и битније не промијенимо политичке и економске односе. Фирме из тржишних економија имају резерве према ефикасности државних фирми у својој земљи, а камоли код нас. Они ће развијају сам посао и са послом доузили резултати. Улагају сам у стандард радника и у развој. Улагајем у развој увећавала се фирма, сигурност запослених и отварала нова радна мјеста. Тако је настала „Меркур“.

Бизнес сам преселио крајем осамдесетих година из Словеније у Црну Гору, када су почеле реформе, када се чинило да ће и овде почети бољи услови рада.

„Меркур“ данас има у свом саставу једанаест компанија - девет домаћих и два заједничка улагања (Joint Venture). За пошљавају стално 900 радника и још 500 у сезони. То је акционарска компанија која поред мене има 600 сувласника - акционара радника. „Меркур“ је данас право акционарско друштво које врло озбиљно учествује и помаже процес приватизације у Црној Гори. Приватизација је услов једне нове, модерне привреде.

■ У минулих осам година рада

у Будви, проширили сте значатије своју дјелатност. Није то било лако, али сте испак успјели да постанете синоним успешног рада и пословања. Како сте успијели у тој и гдје је тајна успјеха?

Тајна успјеха је рад и осјећај за бизнис - разумирање правила игре на тржишту, да се има програм и стимулишу људи да раде. Веома је важно

распрострањено је уверење да ко год има паре може да се бави бизнисом. Ствар стoji другачије. Паре су праве из бизниса и кроз бизнис. Паре треба створити. Бизнис могу да ради људи који знају шта је добар посао, како се ствара и како се води. Битна човјекова карактеристика је однос према раду. Одговоран је човјек који прихвати само он што умије и може да уради. Неки људи без критеријума из себичних интереса олако прихвате и привреде и државнички и политички посао са мало знања и квалитета и направе огромну штету великом броју људи, у крајњем и себи. У послу човјек мора прво да буде поштен према себи. У државним фирмама човјек увијек може да сакрије своје незнане и некако се закамуфлира. У приватном бизнису то се одмах види: или знаш да радиш или не знаш, ту човјек не може да лаже самог себе и своју породицу.

■ Својевремено сте изјавили да је рад највећи патриота сваког система и у свом послу доказали исправност таквог става. Можете ли појаснити ову вашу дефиницију?

Страним инвестицијама се обезбеђује и већа спољна сигурност. Да је било више странских улагања, имали би много више гласова против увођења санкција.

■ Својевремено сте изјавили да је рад највећи патриота сваког система и у свом послу доказали исправност таквог става. Можете ли појаснити ову вашу дефиницију?

Када сам почињао приватно предузећиштво било је идеолошки, на неки начин, неморално. Никада нијесам схватио зашто је радити и зарадити опасно по државу? Неморално је трошити туђе паре, примати плату без рада, низашта, дакле: Ја се нијесам бавио теоријом и идеологијом, да ли су бољи капитализам, социјализам или комунизам. Ја сам полазио од тога да у свим системима човјек мора да има мотив, а то је зарада. Ја сам радио. Много је било идеологије. Није био крив само систем, и ако мислим да није био добар, него и људи са накарадним схватањима који га примјењују. У истом систему смо живјели и ми и Словенци, па сам ја као приватни радник то се одмах види: или знаш да радиш или не знаш, ту човјек не може да лаже самог себе и своју породицу.

Када сам почињао приватно предузећиштво било је идеолошки, на неки начин, неморално. Никада нијесам схватио зашто је радити и зарадити опасно по државу? Неморално је трошити туђе паре, примати плату без рада, низашта, дакле: Ја се нијесам бавио теоријом и идеологијом, да ли су бољи капитализам, социјализам или комунизам. Ја сам полазио од тога да у свим системима човјек мора да има мотив, а то је зарада. Ја сам радио. Много је било идеологије. Није био крив само систем, и ако мислим да није био добар, него и људи са накарадним схватањима који га примјењују. У истом систему смо живјели и ми и Словенци, па сам ја као приватни радник то се одмах види: или знаш да радиш или не знаш, ту човјек не може да лаже самог себе и своју породицу.

Распрострањено је уверење да ко год има паре може да се бави привредом, политичком ситуацијом, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација, правна сигурност и укупно стање друштва. Код нас су сви то услови перемењени и веома нестимулativni. Раније су забрањивали и прогонили приватнике. Ако у односу на то вријеме мјеримо, сада је боље јер је приватизација општи талас. И данас има доста противника приватизације са изговором да се јефтино продаје државна имовина. То су обично нерадници и незналици. Нема-

окружење. Успјех олакшавају или отежавају услови у привреди, политичка ситуација,

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ским центром и сл. Изградњом више пројекта повећава се понуда. Туристи обично крену у центре где има више, а не једна врста услуге. Реализацијом оваквих пројекта продужиће се сезона, чиме се повећава профитабилност и већ изграђених објеката.

■ Влада се већ укључила у пројекат жичаре преко Министарства за уређење простора, од којег смо имали добру помоћ у фази предпројектовања. ■ Када је ријеч о туризму и угоститељству, чини се да је посљедњих година највећи проблем недостатак квалитетних кадрова. Шта ви мислите о томе, и шта је неопходно учинити?

Озбиљне кадрове могу да привку само озбиљни програми. Озбиљни кадрови се могу ангажовати на великом програмима који дају шансу и потребу за разне специјализације, где људи могу да се изразе, могу да примијене своја знања. Те кадрове које имамо треба ангажовати на прави начин, а које немамо треба школовати у добром центрима. Битно је што прије обезбиједити посече тимове. Проблем је такође као те кадрове задржати. Морамо је платити боље него у већим центрима и радити на унапређењу услова у туристичким

се прави бољи живот. То је приступ који сам ја од почетка слиједио и добио још једну потврду да сам одабрао добар пут. Знао сам да то када мора доћи. Он је имао разумевања и интерес за оно што сам ја на састанцима говорио. Цијенио је оно што је из живота, из праксе.

Штета што такви људи код нас не трају дugo и морaju да odu. Koji su to услови i какви smo to mi људи, kada чovjek који направи тако велики rezultat kao doprinos da se она katastrofalna superinfrastrukcija zaustavi, mora da ode, па са ким требa da radimo? Такве људе tjerati je zločin. Prije ste me pitali kako da stvorimo i obезbiđedimo nove kadrove. Pa mi svakog ko napravi nešto dobro možemo da otjeramo. Таквиh и toliko kadrova niko ne može da stvori koliko mi možemo da otjeramo. Rad sa Avramovićem bio mi je i ohrabreњe i признањe.

Било је прије годину и по дана мало кренуло. Сада сам врло забринут јер смо се као друштво зауставили у многочemu vratili u nazad. Na trenutku sam razmišljao da li sam prije osam godina donio dobru odluku. Попустио сам патриотским емоцијама. Све што сам имао, знао и могао donio sam

jer smo blokadom izgubili korak tehnološki i организациони, korak svake vrste. Trebaće doista времена da se vratimo gde smo bili, a kamoli da sasajnije krenemo naprijed. У овим условима се слабо послује. Не треба имати заблуду да је у затвореној земљи са слабом konkurenčijom, са несташicom roba, da je ono што знамо i umijemo, добро. Праве vrijeđnosti ће показati svako od nas kada dođu strani partneri, iksusni људi sa tržišta gdje postoji jaka konkurenca. Треба се spremiti za tada. Ко проје tu konkurenčiju, dobac je.

Јако цијеним dobre radnike. To mi je kriterijum. A to, da li sam ја omiljen kod gazi ili gaza kod radnika i da li се некo voli, то је важно u privatnom животu za rodinu, prijatelje i другове, а не za posao. Слајем се da ako dobro radimo, па се уз то још цијenimo i volimo, онда је то добро, а не obrnuto, da се спrijateljimo da ne morali da radimo. То је jako veliki problem, ta familijska institucija. Најчешћe по ријачкој и пријатељској линiji

svaki чovjek mora da има одgovornost pred собом за vrijeme u kojem живи i za љude sa kojima живи. Знате, мој отац је bio imučan чovjek za katunskе prijlike, i od њега сам наслjedio taj osjećaj. Колико год да имаш, moraš da видиш da postoje i drugi људи. Da ako drugim људимa nije dobro i ako niјesu srećni, нико сам не може biti srećan, ako је normalan чovjek. Знат da ne mogu pomoci koliko bi mogdalo trebalo, ali se uviđek trudim da, kada sam u prijlici, nešto učinim. Да ли је то dovoljno ili niјe ne znam, ali imam potrebu za solidarnošću i to чинim. Не очекujem ništa više za uzvrat od toga, smatram da je svako od нас дужан da učini koliko може.

■ Да ли вјеријете у боље сјутра
Црне Горе и шта учинити да
би нам свимa било боље?

Бољe сјутра нам neće niko pokloniti. И уместо vjerenovanja ja bix rekao da moramo da radimo i odradimo boje сјутра. Не може se чekati da nam другi prijedi problem. Da ли је protiv nas međunarodna zajednica i međunarodne finansijske institucije, dali nas neko voli ili ne voli, da li је to zasljeni ili niјe, to su priče za političke mafinu-pacije. Ja kao prakticar jedno-



мјестима да и ван сезоне пружају могућности за квалитетан и садржајан живот.

Санкције су највеће зло нанијеле нашој привреди одлaskom великог броја квалитетних кадрова. Сада ћemo имати муке да их вратимо. Ти кадрови су добили радна mјesta, стекли сигурност, млађi засновали породице. Само патријотска осјећањa бићe недовољna да се врате када се код нас стекне политичka и правna sigurnost и ekonomski услови za ulaganja kroz знањe, to ћe biti шansa za našu prizvedu. Знањe је danas veliki kapital. Sla-bi su efekti novčanog kapitala ako on nije praezen znanjem.

Кадрове треба школovati што više u svijetu. Врло је важно da нашi kadrovii izabu u svijet i da malo svijeta do-nesu ovde. Da будемо што više dio tog globalnog svijeta, te globalne Evrope.

Код нас nije usaglašena teorija i praks. Тежи се ка високом teorijskom образovanju, што nije loše, али без praktičnih знањa привредa ne може dobro da funkcioniše. За туризам i ugostiteљstvo važno je iziskovati стручњake za usluge. Beć dobrog pekara, kuvara, konobara i tih struka nema dobre usluge. ■ У двије комисије били сте члан експертског тима dr Драгослава Аврамовића, гувернера Народне банке Југославије. Није ли то било dragocjeno искуство за Vas i, прије svega, велико признањe?

Moje искуство je odличno. To je чovjek vanredno svježih ideja, bez obzira na godine starosti kojih ima подоста. Чovjek koji je radio u здравој ekonomiji u razvijenom svijetu i kao star ovde izgleda много млад и свеж. Misao mu je za nas nova i свежa. Залагao се да се прави profit, da

овде, у ову срединu. Сада на-nova видим nadu u ekonomskom реформском курсу. Taj program aferišiši principle tr-жишне ekonomije i uključiva-њa u svijet, za што се залагao i господин Avramović.

■ Кајку да сте најомиљенији „глазда“ међу radnicima „Меркура“, иако сте казали да ne volite tu riječ.

Нисам ја газда. Ja radim dan

јакo цијenim dobre radnike. То mi je kriterijum. A to, da li sam ја omiljen i ko koga voli, то је doba pristup. У послu је важan profesionalni princip da сви раде најбољe што mogu i da radi како требa, da се svojski запне. Da li је некo omiljen kod gazi ili gaza kod radnika i da li се некo voli, то је важно u privatnom животu za rodinu, prijatelje i другове, a ne za posao. Слајем се da ako dobro radimo, па се уз то још цијenimo i volimo, онда је то добро, a ne obrnuto, da се sprijateljimo da ne morali da radimo. То је jako veliki problem, ta familijska institucija. Најчешћe по ријачкој i пријатељској линiji

јакo цијenim dobre radnike. То mi je kriterijum. A to, da li sam ја omiljen i ko koga voli, то је doba pristup. У послu је важan profesionalni princip da сви раде најбољe што mogu i da radi како требa, da се svojski запне. Da li је некo omiljen kod gazi ili gaza kod radnika i da li се некo voli, то је важно u privatnom животu za rodinu, prijatelje i другове, a ne za posao. Слајем се da ako dobro radimo, па се уз то још цијenimo i volimo, онда је то добро, a ne obrnuto, da се sprijateljimo da ne morali da radimo. То је jako veliki problem, ta familijska institucija. Најчешћe по ријачкој i пријатељској линiji

је kada очekujem запоšljeњe kao socijalnu помоћ „da radi bilo шта“. Тешко mi је kada чujem za нечијu невољu, и ja sam имао teških ситуацијa, или често nemam izbora. Ja sam помогао великим broju људи, ali uviđek питам шta зна ra radi. Ko може da radi помогну i себи i нама, у противном kachimo камен oko vrata. Ja to ne mogu ne zato што niјesam dobar prijatelje i rođak, него шти имам одговорност prema drugim 900 radnikama - da im zbor mojih protetkcija ne natašavam veliki teret koji ne можемо da iznesemo.

■ Познати сте као хуман човјек који је помогао многим људима, a Ваша компанија је спонзор и donator многих kulturnih i sportskih manifestacija, пројekata, a stipeendirali сте и неке talenatovane mlade људе.

и noć, stavio sam сав svoj kapital u funkciju oživljavanja naše prizvede i u funkciju реконstrukcije firme чије smo akcije kupili. Свјестan sam da ћe se potrošiti много rada i vremena dok добијemo прве ефekte. Sa tog становишta прије bix rekao da sam ја најjamnik. Ja sam сувласник групе firme u kojima има још 600 сувласника akcionara - radnika. Radim i водим posao na начин који свимa може da обезbijedi бољe услове za zareda. Kada uхватимo korak sa svijetom, mi moramo da будемo spremni da izdržimo tu konkurenčiju. Свјестan sam da треба јoш više ulagati u razvoj,

и да прави profit, da

ji љudi me molje da im запošlim некoga. Sa dobrim i kvalifikovanim radnicima je obostранa korist. Најteже mi је kada очekujem запошљењe kao socijalnu помоћ „da radi bilo шта“. Тешко mi је kada чujem za nechiјu невољu, и ja sam имао teških situacija, или честo nemam izbora. Ja sam помогао великим broju људi, ali uviđek питam шta зна ra radi. Ko може da radi помогну i себi i nam, u tom slučaju za dobro vrijeđnosti da se učestvujem ili ne? Iz raznih razloga izgleda da ne postoji opština spremnost ni voila dase uključimo. Неки niјesu spremni, неки niјesu vojni, неки niјesu sposbeni.

Оно што sada vidim kao izlaz, то je ova politika господина Ђукановићa, novog predsjednika Црне Горе. То је ono што nudi nadu da izađemo na „zelenu granu“. Ja ne vidim brz i laks oporavak. Ali moramo da i u tom pravu. To може potrajati desetak godina i u tom smislu shansa za dobro vrijeđnost za nas je prošla, mi danas treba da radimo za нашу dečju. Ако то ne ugradimo, ne samo da smo izgubili budućnost, него smo se ogriješili i obručali pred нашom dečjom. Пamtite nas kao neodgovorne što smo im u našleđe ostavili bijedu. Moramo da se vratimo u civilizaciju, neće nam to nova generacija oprostiti ako to ovako ostavimo.

Ne podržavam ja politiku господина Ђукановићa što mi se njegova ideologija svrbi ili što je moj katujanin, ja јednostavno podržavam onoga ko vodi ka boljnjku i izgradnji ugovore gdje svaki zaposleni u „Merkuру“ i ja kao vlasnik i руководилац можем да izrazim svoje radne kvalitete, obezbijedim boљe zaрадe, boљi standard, достојan живот i boљe sjutra svojoj dečiji.

Razgovara: Ранко Павићевић

АКТУЕЛНОСТИ

КЛИЗИШTE
ЗАПРИЈЕТИЛО КУЂАМА

У насељу Шумет на Светом Стефану, крајем децембра прошле године, по-кrenulo se kližište i opasno ugrozilo devet kuća za stanovanje, a postoji opasnost i njihovog rušenja. Клизишte na tom dijelu postoji od prije četiri godine, kada je, испод sada ugroženih kuća, napravljen veliki iskop na samoj obali mora za gradnju 17 apartmana koje gradi Branko Kontić. Како na vrijeđem niye ugrađen odgovarači potporni zid, што je zahtijevano od strane građevinske i urbane inspekcijske, došlo je do kližišta zemlje u more i velike štete vlasnika kuća na ovom području.

Земlja je kližaњem pukla na više mjestu, kao i zidovi nekoliko kuća, a otvori zemlje su na pojedini mjestima široki nekoliko metara. На kližištu je došlo i do prskanja kanalizacione cijevi, pa se sada kanalizacija izliva na samu morsku plajfu, a prvo dan, kada se kližište pojavilo, u našeju niye bilo vode i struje.

Истog dana, ugroženo područje obišli su članovi nadležnih opštinskih službi i Republike građevinske inspekcijske i zaključili da se zbot bezbjednosti, porodične koje žive u oštetešenim kućama isele.

Са inspekcijskim ekipama затekli smo i predsjednika Skupštine opštine Rada Gregovića sa saradnicima koji je, poslije obilaska terena, rekao da je već šteta velika i da he Opština učiniti sve da bi kližište ni sedam dana od pojavе kližišta nije pojavio da vidi šta se desilo.

Станovnici насељa

Šumet, plašte se prave katastrofe koja može da nastane dašim kližaњem brda i rušenjem kuća, apelovali su na nadležne da hithno intervensi.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

САНАЦИЈЕ

ПОЧЕЛА САНАЦИЈА
МАНАСТИРА ПОДЛАСТВА

Средином децембра прошле године почeli su sanacioni radovi na manastiru Podlastvu u Grblju koji je, skoro u potpunosti, stradao u zemljostrisu 1979. godine. Инвеститор ovog zamasnog posla je Direkcija za javne radove Црне Горе, a izvođač radova Regionalni завод за заštitu spomenika kulture iz Kotor-a.

Predviđene su tri faze radova. У првој fazi treba da se izvrši sanacija prednjeg, jugozapadnog, dijela konaka величине 700 kvadratnih metara, u roku od pet mjeseci, a u vrijeđnosti 400.000 dinara. У toku je i razmatraje druge faze radova. Цjelokupna sanacija konaka iznosiće 35 miliona dinara. Црква rođenja Sv. Bogorodice, koja se nalazi u konaku, ranije je završena.

Početak obnova ovog значајnog kulturno-istijskog spomenika oseštavao je mitropolit brdsko-črnogorski i skenderijsko-primorski господин Anfilohije.

K.P.



МИТРОПОЛИТ БРДСКО-ЧРНОГОРСКИ И СКЕНДЕРИЈСКО-ПРИМОРСКИ ГОСПОДИН АНФИЛОХИЈЕ ОСВЕШТАВА ПОЧЕЛУЮЋЕ САНАЦИЈЕ МАНАСТИРА ПОДЛАСТВА

ПРИЧЕ С ДРУГОГ КОЛОСЈЕКА

пише: Саво Трећовић



ОВАКО СУ СВЈЕДОЧИЛИ СТАРЦИ

ВОЛИМ ЈЕДНУ ЗЕМЉУ ГДЈЕ ЈЕ СМРТ
БИЛА НАЉЕПША РУЖА И ВЈЕЧИТА ЉУБАВ

(УЗ ГОДИШЊИЦЕ ДВАЈУ ДРАМА)

Историја се у Црној Гори учи посве другачије него ли икада друго под капом небеском. Она је вјековима вршила насиље над настављачима својим и мало се ту што промијенило до дана данашњих. Невина дјечја душа освјетљавана је, неки умнији ће рећи и оптерећивана, врлетним кланцима и плавим гробница ма у којима су губљени животи и добијане битке. Између сиромаштва и слободе се живјело.

Прошлот, којој смо стално окренути, мање се овдје учила из књига, јер су млађи редовно били у прилици да чују жију ријеч актера бурних догађаја. А када историја тече изворно, онда су то посебне слике: слушалац се, постепено и ненаметљиво, сели у вријеме о којему учесник догађаја приповиједа, и у некој врсти лаке омаме, својеврсне хипнозе коју намеће онај који прича, и сам учествује у ономе што се поодавно догодило, и што је знатно старије од њега.

Био сам у прилици да слушам двојицу бистрих старадца, који су учествовали у два велика догађаја на нашем тлу, која се у ученицима историје тумаче штуром, бројкама и формулацијама које не могу да узбуде читаоца. Обојица су били последњи живи свједоци у вријеме када сам с њима разговарао о ономе што су доживјели прије осамдесет и коју више. Данас више нема у животу ни једнога који би могао рећи: овако је било. Ево дијела њихових исповијести које сам поодавно забиљежио, али у новинарској журби, увијек на првом колосјеку, преко њих је пала прашина.

Часни старци, који су свједочили о двијема историјским драмама, газили су тада увјелико дјетetu i десету децензију, али им бистар ум није дозвољавао да забораве ни најмање детаље, из зимских дана деветстотнаесте и деветсто седамнаесте.

СТАРАЦ ПРВИ Станко Радов Радоњић, бојовник из три рата, био је прије двије децензије једини који је млађима могао да при-

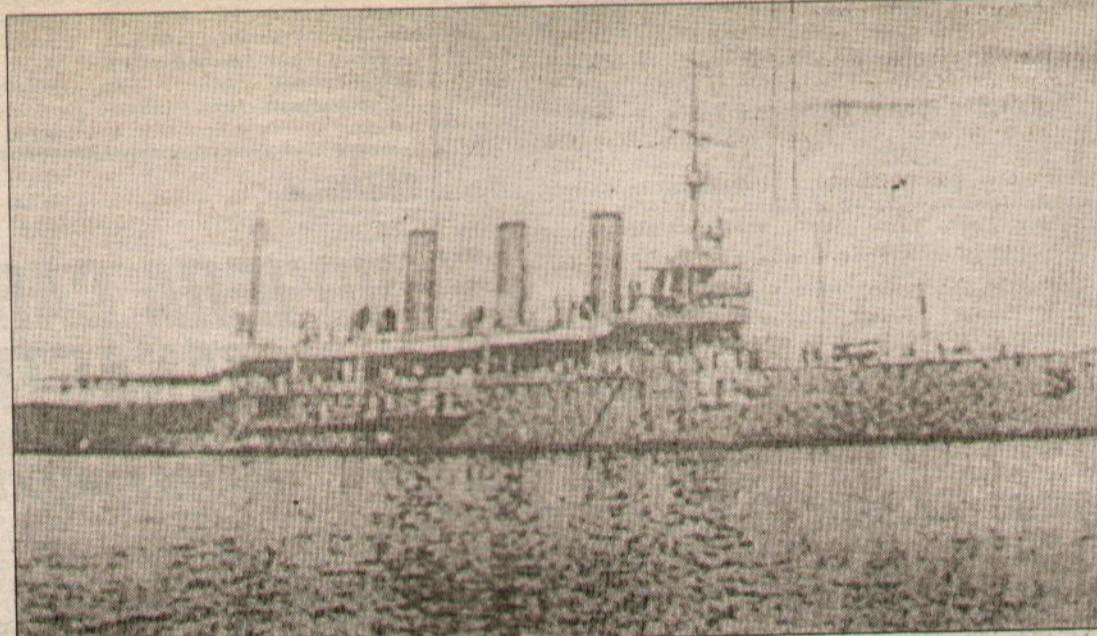
ских добровољаца који су хитали из далеке Америке да помогну својима у ослободилачком рату бродом „Бріндизи“ заувијек остало у водама лuke Светог Јована Медованског, на прагу отаџбине. Имао је деведесет и неку, док смо причали на камењару Тројице изнад Котора где је стари Његуш напасао своје стадо.

Био сам се увјелико замочио када сам се дохватио пушке и мирисао барут на Тарабошу и Брегалници. Заврши се наше војевање како треба и како не треба, завлада глад и ја с Његуша стопама старијег брата Сава кренују трбухом за крухом. У Чемерику преко мора, где су тада сви путеви водили. Радио сам као минер у Окланду - под земљом су паре вадили са

кабаница закачила за нешто на површини. Била је то рука спаса Ђура Вукаловића из Никшића који са још десетином друга бјеше драгоброј дио јарбола који је вирио из мора. Уто стигоше Албанци и баркама нас изведоше на копно. Тек сам тада схвatio да је Саво заувијек остао у плаветнику Јадрана са још 327 биранијех момака. С њима је на морско дно пошла и хрпа од 14.000 крavо заражених долара. Бос и гладан, несрћом и тугом сатрвен стигао сам на Вирпазар и настрио пут ка Ријеци Црнојевића. Ту сам клонуо и убрзо се обрео у каторској болници. У њу су ме довели они против којих сам дошао да се бијем аустроугарски војници.

СТАРАЦ ДРУГИ Шуро Бакоч је једини живи уче-

бродова, када је батерија топова с брда Лице ошинала по нама. Био сам на кормилу када је једна граната долетјела на палубу и погодила чамце за спасавање. Погинуо је Бечлија Сагнер, а смртно рањен морнар Дворжак, отац седмoro дјече. Брод је наставио даље са застavom na pola koplja i uz obalu nas je dочекala umjesto pozdrava mrтva tišina. Pobuna je ugushena, poхватani su organizatori, a ja sam zajedno s nekoliko mornara uspijao da pobegnem. Tri dana sam se skrivaо u jednoj pećini kod Bijele, a onda su me uхватili. Sproweden sam u katorski zavtor, potom interneran u Istru gdje sam dočekao kraj rata. U tamnici sam čuo za hrabru smrt četvoročice vođa pobune Františka



БРОД „САНКТ ГЕОРГ“

мо Црнци и Црногорци - али не прођоше ни дјвије године када стиже глас из старог краја да је тујин опет насрнуо на нашу чељад и домове. Окуписмо се брзо, а богами нас је тада било доста у Америци. Енглези су нам нудили да останемо у сastavu њихове војске и да заједно кренемо у ослобађање Црне Горе. Но, ко да чека, мајчин сине, док нам села горе.

Децембар је био те пријеварне девестопетнаесте када се на велики брод „Бріндизи“ укрцало 480 црногорских добровољаца. На улазу у луку Медованску, у Албанији, брод је налетио на мину и зачас почeo да се повија напријед и тоне. Ја и брат Саво били смо на палуби када се зачујао jak тресак. Прво заглушујућа бука, а одмах потом био сам у води. Три пута сам тонуо, а

сник чуvene побуне морнара у Боки, на шездесетогодишњицу њену, прије тачно десет година.

Сјећам се као да је јуче било: тачно, у подне са адмиралског брода „Санкт Георг“, 1. фебруара 1918. одјекнуо је топовски хитац. Три мјесеца након хитаца са „Aurоре“, који је означио нову еру у историји, почела је побуна морнара у заливу Боке. Морнари су на јарболе истакли црвene заставе показавши тако умирућој црно-жутој монархији не послушност. Другог дана побуне налазио сам се на крстарици „Рудолф“ када је, негде иза подне стигла наредба да наш брод напусти своје стражарско мјесто у сидришту Роце и приклучи се осталим јединицама у Башићима и Кумбору. Управо смо очекивали помоћ из Пуле и Шибеника и радовали се

шека Раша, Јерка Шишгорића, Мате Брничевића и Антона Грабара. Њихове посљедње ријечи сам запамтио за цио живот, иако их нијесам директно чуо.

Увијек сам гледао истину у очи, хоћу и смрти да у очи гледам. Војници, ви пузате у правду.

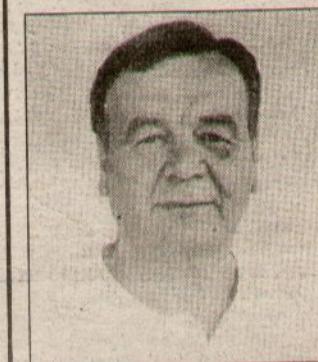
Живјела слобода. Живјела Русија! - узвикнуо је на стријељању Чех Франтишак Раш.

Не жалим што сам осуђен на смрт. Вјерјујем да ће она донијети нови живот будућим морнарима - мирно је казао Мате Брничевић.

Војници, овај дан нећете никада заборавити. Ми смо се борили за вас, а ви нас убијате - виднуо је Јерко Шишгорић.

У затворима Боке Которске тог фебруара се нашло чак осам стотина морнара с побуњеничким бројевима.

ИЗБЈЕГЛИЧКА СТВАРНОСТ

Пише:
Борivoје Борозан

БИЛАНС

1997. године. И то у Сарајеву. Као да није грубост и гријех употребити силу према немоћним избеглицама? И као да је избеглица играчкица чикица, бакица и декица, коју по својој вољи премештају из рукице у рукицу, а када је се задовоље, бацају на улицу? И као да не постоји лакше и безболније рјешавање: трећину избеглица интегрисати, трећину репинтегрисати, а трећину превести у статус - покојника?

У погледу локалне интеграције, и непрестаног збрињавања избеглица, обећано је: предузимање неколицине пилот пројекта стамбене изградње, додизак агенција за развој на ове просторе да би се олакшао економски опоравак и обезбједила основна инфраструктура за интеграцију нових становника; учињено је у 1997. години.

У погледу репатријације, обећано је: вратити из Југославије у Босни и Херцеговину и Хрватску - 30.000 лица, с тим да тај повратак мора бити добровољан, миран и достојанствен; учињено је: из Југославије у Босну и Херцеговину и Хрватску враћено је само - 2.036 избеглица /подаци се односе на период до октобра 1997. године, пошто још није инвентарисана читава година/. И поред тако скромног учinka, УНХЦР ће и даље наставити да ради на репатријацији као најбољој солуцији за будућност избеглица и свим расположивим средствима отварати им врате за повратак властитим домовима, али - што стално истиче УНХЦР - на добровољан, миран и достојанствен начин.

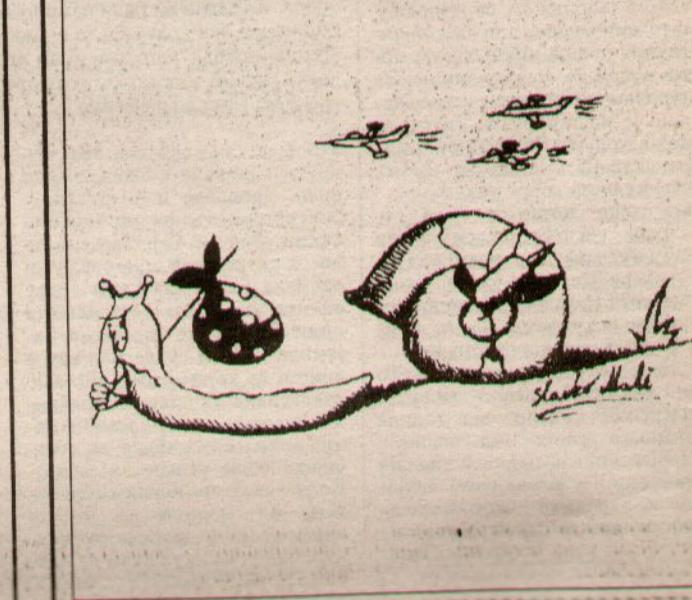
Господин Клаус Кинкел, министар ванјских послова Савезне Републике Њемачке, опет каже да ће избеглице у мјеста поријекла бити враћене милом или силом. И то рече јавно. И то у предвечерје Рана побједе над фашизмом.

Увијек сам гледао истину у очи, хоћу и смрти да у очи гледам. Војници, ви пузате у правду. Живјела слобода. Живјела Русија! - узвикнуо је на стријељању Чех Франтишак Раш.

Не жалим што сам осуђен на смрт. Вјерјујем да ће она донијети нови живот будућим морнарима - мирно је казао Мате Брничевић.

Војници, овај дан нећете никада заборавити. Ми смо се борили за вас, а ви нас убијате - виднуо је Јерко Шишгорић.

У затворима Боке Которске тог фебруара се нашло чак осам стотина морнара с побуњеничким бројевима.



КАРИКАТУРА СЛАВКА МАЛИЋА

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ПРИЧЕ СТАРИХ КИНЕМАТОГРАФА

ВЕЛИКО ФИЛМСКО ИСКУСТВО

Филмско предузеће Народне републике Југославије, Дирекција за Црну Гору, основано је 1945. године на Цетињу. Први вршилац дужности директора био је Нико Ђурковић, а касније је то постao Симо Чоловић из Херцег Новог. О почевима наше кинематографије Чоловић говори за "Приморске новине".

Послиje рата постојали су биоскопски центри: Херцег Нови, Кумбон, Котор, Тиват, Цетиње и Подгорица. Послиje рата, са буквјално неупотребљивом биоскопском мрежом и застарјелом техничком апаратуром, вишe је предузећа функционисало као путујући биоскоп који је имао апаратуру-агрегат, добијен од Руса на камину "Блиц". Особље и руководиоци путујућег биоскопа су били: Симо Чоловић, кино-оператор Луји Ниби (Италијан) и возач-агрегатиста Владимира Кампер (поријеклом Рус).

Први приказани филм био је руски (премијера) и звао се "Она бране отаџбину". Дужност руководиоца биоскопа је била да прије почетка представе укратко испричашадржјаја филма публици која се први пут сусреће са тим видом умјетности. Представе су биле углјавном на отвореном, на ливади или у некој погодној просторији која би се нашла на терену. Тако је дијелом Црне Горе текло прво послијератно приказивање филмова. Почекли су се слати млади људи на разне течајеве по Југославији за рукувдиоце биоскопа и за операторе. Предузеће је било смештено у Италијанској легацији на Цетињу, а послиje у згради Великог црквеног суда, где је била смештена фото-секција, лабораторија Предсједништва и умјетнички атеље. То је



СИМО ЧОЛОВИЋ

турاما које су остале послије Њемаца и Италијана, поправком постојећих биоскопа, пристизањем и монтирањем руских апаратура и репарације од Њемаца, за непуну годину дана створили су 27 биоскопа, а за заостале крајеве набавили још два путујућа биоскопа. Тако је започело културно-пропагандно образовање у Црној Гори. На Цетињу су били смештени и кино-репортери "Звезда филма" који су снимали догађаје, документа - стање, архивске записи о враћању Црне Горе у живот. Учествовали су као испомоћ екипи која је била на Балканским играма у Тирани. То је можда и најљепши дио мого живота.

Производња филма

Друге републике су почеле са снимањем филмова. Почекли су о томе да размишљамо и ми у Црној Гори. Један дио школованих, образованих људи (Бане Бастић, Никша Јовићевић, Мило Ђукановић, Симо Ра-

довић и Стево Лепетић) послани су на дошколовање јер за кратко вријeme је требало да се оспособе за одређена звања у фулмској продукцији.

Ловћен филм

Ловћен филм је основан 17. марта 1949. године и постављен сам поново за рукувдиоца, с обзиром на моје искуство у бављењу

филмом. Први снимљени филм у Ловћенском био је документарног карактера и звао се "Први конгрес фискултурника у Црној Гори". Урадили су га Стево Лепетић, који се тада вратио из Чехословачке и директор предузећа, 1950. године. У то вријeme нису постојали и сценаристи,

режисери, да би се озваничио филм, а тиме добио и одобрење за приказивање. Стога смо сматрани као комплетни аутори филма. На тај начин започиње производња вишe мјесечника. Филмови су снимани како се који аутор враћао са дошколовања.

Послиje обимних припрема снимљен је и први црногорски документарни филм "Његош" аутора Веља Стојановића. Касније је снимљен "Мртви град и Дјела Трипа Кокола".

Већ тада се размишљало о првом играним филму и селиди у Херцег Нови, о могућој фузiji "Ловћен филма" и дистрибуцији.

Симо Цветковић је и даље остао вјеран филму, Будви, а тиме понајвише вјеран својој вocationи, филмском визионарству. Његово животно искуство се не може испричати у једном даху.

Забиљежила:
Миланка Петровић

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

КУЛТУРНА БАШТИНА



ПИШЕ: ЛУЦИЈА ЂУРАШКОВИЋ

МАНАСТИР РЕЖЕВИЋИ (II)

Први писани помен Режевића потиче из XV вијека. То је запис са иконе коју је 1423. године иконописао сликар јеромонах Никодим Режевићки. Садржај записа потхранијује препоставку да су Режевићи и у XV вијеку, а можда и раније, већ постали као манастирски центар. Према нашем историчару др. М. Лукетићу, Мијат Сабљар, у својим биљешкама, наводи сљедећи текст који је био исписан на икони: „Ову икону писа Гапон отац игуман јеромонах Никодим Режевићки. Створи себе вјечну памет. године 1423”. До године 1860. ова икона се чула у манастиру Режевићи. Године 1714, из Херцеговине у манастир долази проигуман Максим Косјеревац, који обновља цркве и подизањем конака оживљава ово свето место као манастирско средиште. Од овог времена манастир Режевићи ће се, све чешће, и у писаним изворима помињати као важан духовни и културни центар.

Режевићки манастирски комплекс чине двије цркве са звоником између њих, два манастирска конака и, данас неактивно, сеоско гробље. Ограђен је високим каменим зидом.

Црква Успења Богородице за коју се вјерује да је подигао Стефан Првовенчани и то године 1226.

омањих је димензија. Димензије првобитне цркве, прије дрогађивања, износије су 5X4m. Од камења разрушене цркве Св. Стевана (чије подизање традиција везује за цара Душана, а која је тешко пострадала приликом похода Махмуд паше Бушаталије кроз Паштровиће 1785. г.) архимандрит Димитрије Перазић је почетком XIX вијека обновио и продужио цркву за 4m., а такође, у њен олтарски простор пренио и часну трпезу из цркве Св. Стевана. Црква је својим положајем правилно окренута у правцу исток-запад. Једноставне је једнобрдне основе са апсидом на истоку и порталом на западу који надвишује једноделни звоник „на преслицу“. Зидана је тесаницима, углавном, правилног облика, а за сведена полуобличастим сводом. Прозорских отвора скоро да и нема, јер се једини, врло узаних димензија, налази само на полукружној апсиди. Омања розета украшава западну фасаду. У ентеријеру храма, на зидовима старијег дијела цркве, могу се запазити остатци делимично очуваног фреско сликарства.

У паралелном положају, са црквом Успења Богородице уздуже се већа и знатно млађа црква Св Тројице. Изградњу цркве започео је 1770. године режевићки архимандрит Никодим Вуковић, док је почетком XIX вијека, тачније 1814. године, свим обновио и довршио архимандрит Димитрије Перазић. Како показује и тлоцrt, црква је у основи крстообразна. Главни брод је по средини пресјечен попречним трансептом који се са сјеверне и јужне стране завршава

пијевницама неједнаке дужине. Укупне димензије цркве по дужини и ширини (са пијевницама) износе 16X10 m. На источној страни налази се полукружна апсida, док западну фасаду, изнад портала, краси повећа перфорирана розета. Ову необично ефектну розету, камене доворнике и прозорске оквире набавио је са острва Корчуле архимандрит Димитрије Перазић. Црква је грађена од тесаника ређаног у правилне хоризонталне редове. Под је поплочан прецизно обрађеним каменим плочама. Лучно обликована прозорска окна налазе се на јужном зиду (два), јужној пијевници (један) и апсиди (један). Поред главног портала, црква има и улаз са сјеверне стране, изнад којег се уздиже четвороугаони звоник. Унутрашњост храма је, на жалост, у данашње вријеме, тачније осамдесетих година овога вијека, прилично невешто и колористички неприкладно исликана „ал сецо“ сликарством, које је пореметило племениту хармонију дотадашњег ентеријера.

Поменути звоник повеzuје цркву Св. Тројице са црквом Успења Богородице и доминира визуелом комплетног манастирског комплекса. Саграђен је 1839. године руком самог неимара Марка Влаховића из Црмнице који се при градњи овог звоника показао као необично талентован клесар. Режевићки звоник висине је 24 m, а саграђен је од комена из манастирске околине. Двојни, лучно завршени, високи отвори (бифоре), којих има укупно 8, посебан су украс овог велелепног архитектонског остварења. Врх

звоника чини гвоздени крст са четири камене јабуке испод којег је благо зашиљен кров саздан од камених плоча.

Манастирски конаци се налазе сјеверно од сакралних здана. Од времена свог подизања више пута су обнављани. Уз стару манастирску зграду налазила се, већ помињана, црква Св. Стевана од које се и данас разазнаје црквени зид са остацима фреско сликарства. Нови манастирски конак подигнут је захваљујући упорним настојањима архимандрита Димитрија Перазића. Спојена са старијом зградом, у прочељу има шест прозора испод којег се налази засведен ходник са лучним отворима на стубовима. Градња овог новог конака отпочела је 1840, а довршена 1851. године. Велика оправка и обнова манастира које је на себе преузело дуг за ову поправку. Наиме, како на води Б. Стрика, аустријски цар Франц Јосиф I није испунио своје обећање, које је дао игуману Василију Перазићу у Петровцу на Тврђевдан 1875. године, да ће му допустити да за ову неопходну оправку манастирске зграде дигне из државне благајне зајам од 2000 форинти.

Око цркава Успења Богородице и Св. Тројице, у манастирској порти, као и непосредној близини манастирских конака, налази се гробље. Овде су покопана многа свештена лица као и мјештани села Режевићи. Ако је допуштено навести, на гробљу се истичу гробови архимандрита Димитрија Перазића, јеромонаха Никодима Медина и архимандрита Ионокентија Павловића.

ШТА НАС ДОВЕДЕ У НОВИ

Душану Костићу

Није нас цвей мимозе
а није ни сунце
за којим се нежан повео
а ни поштари за здрављем
које су распирле чељусци
наших северних зима
но нас је трудоболни Раде
песмолике у Нови довео

Па сад у њему
Бивши дечаци тихо броде
између високих брејова у мору:
Ја према родном Светићу
Ти према своме Виситору
и машу ждралови високим јајима
из неке давне завичајне јесени
и себи будућим стварцима
што пољако своје чунове
окрећу за њима

Шта је Херцет-Нови
ако није школка која крије
све што нам ненадно измиче
ако није Земља Икарија
што којој још плови онај стари
капетан Дује пловибре Одисеј
а шумове његових весала
брзкој зајсисујемо и ши и ја
док сатима и сатима
нарастaju бриће и меланхолија
велике као галије.

Херцет-Нови, марта 1994. Драгана МАЦГАЉ

НАЈЧИТАНИЈЕ КЊИГЕ БУДВАНСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У ЈАНУАРУ

- | | |
|---|---|
| 1. Милован Данојлић: Ослободиоци и издајници, роман | 6. Томас Бернхард: Лудило, кратке приče |
| 2. Милисав Савић: Ожњици тишине, роман | 7. Новалис: Хајрихи из Офтердингена, роман |
| 3. Александар Барико: Замкови гнева, роман | 8. Драгослав Михаиловић: Злотвори, роман |
| 4. Пајоло Којељо: Алхемичар, роман | 9. Матија Бећковић: Хлеба и језика, пјесме |
| 5. Дејан Медаковић: Очи у очи, есеји | 10. Ана Пастернак: Залубљена принцеза, биографија |

ЧЕДО ВУКОВИЋ: ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ



ЈА: Али, отикул ови зна

кови - клинасті слова?

ЗЈЕНИЦА: Требало би да знаш: пријатељство је пријатељство биће и бивања.

ЈА: Видим већ - што си

моја далека осматрачница!

ЗЈЕНИЦА: Разговараш

са једном од нас двије.

ЈА: Ова друга нека рје

шава укрштена ријечи.

Ето јој и шаха: а живот је

пријатељски проблем: дје

шиштво, брак, сипа

стости...

ЗЈЕНИЦА: Али, почели

смо о пријатељству!

ЈА: Она да постапимо

право шиште: шта је приј

атеље? Оно се постепе

но удаљава од чистоте,

идеалног облика - бива

среће и слабије. Пријатељ

ство је зрно бисера, али ћа

се нећи свака школка.

ЈА: Еј, поплако!

Не можеш прескочити по-

так пријатељство: шта је

пријатељство уједињење

многоје људија?

ЈА: Шта ми што показуј

јеш, зјено моја?

ЗЈЕНИЦА: Читавије пријатељ

ство! То су ознаке пријатељ

ства! Што си доживио

или сазији или заборавио.

нека пишао је пријатељу о
мнојим темама, па и о пријатељству.
Давно сам то

чијао. Можда ће нам сада
отицкинути нека вратиница...
Није, ваљда, све рекао

што вратиници бистројумник
и ешичар, пронађући ми-
слима Зенона и Ейкуру...

ЗЈЕНИЦА: Принеси ми

његове странице - бар да

прештим, зачас.

ЈА: Ог прештимања не-
ма користи. Ваља нам чу-
ти само Сенеку: „А за-
што штажим пријатеља?“

ЗЈЕНИЦА: Зашто да

био неко био уједињењу

многоје људија?“

ЈА: Еј, видоваша - не узи-

мај све шако једносјарно!

Мишови су мањом загледа-
њу у борбе и обрачуна и

која да их свуда води муз-
ики принцији. А зар се не

може помислиши на пријатељство међу музама,

амазонкама или нередима?

И зар се у нас, у народној

књижевности и прега-
дану, не чији су људији

заштитници?

ЈА: Никако! Из давнина

се зна и види - то је зна-
тиште и сложење хармони-
ја и здруженост међу људи-
јима. И не шта се је ли

пријатељ жена или мушка-
рац - људска сушина. је

и споменуши:

је пријатељ жена или мушка-
рац - људска сушина. је

и споменуши:

је пријатељ жена или мушка-
рац - људска сушина. је

и споменуши:

је пријатељ жена или мушка-
рац - људска сушина. је

МУЗИКА**ТОП ЛИСТА
РАДИЈА
БУДВЕ****НАРОДНА
МУЗИКА**

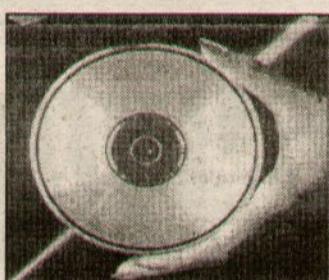
1. ДАРА - Дунав
2. МИЛЕ ИГЊАТОВИЋ - Хеј, друже, што још радајеш руже
3. ДРАГАНА МИРКОВИЋ - Нико никој не золи
4. ГОРАН ВУКОШИЋ - ПОРАЗИ
5. ЈЕЛЕНА БРОЧИЋ - Мној ми је стала
6. ШАБАН ШАУЛИЋ - Љубав је слатка робија
7. ДАРА - Није ме љубиш, није ме друјом дајеш
8. МИЛЕ КИТИЋ - Освајај овде
9. МИТАР МИРИЋ - Свуди око мене
10. САВО РАДУСИНОВИЋ - Човек са кофером у руци

**ЗАБАВНА
МУЗИКА**

1. ПРСЛУК БЕНД - Слон
2. ЗДРАВКО ЧОЛИЋ - Чини ми се ћими
3. ДИНО ДВОРНИК - Ђиња, ђиња
4. ЛИ МЕН - Најгоре су остављене жене
5. ГАЛИЈА - Кошор
6. ХУ ИС Д БЕСТ - Још један дим
7. ДАК - Спајс ћелије page за Ц.И.А.
8. МОНТЕНИГЕРСИ - Со и шекира
9. ЗДРАВКО ЧОЛИЋ - Јасмина
10. ДЕЛЧА И СКЛЕКОВИЋ - Крија ог човека

**ИНОСТРАНА
МУЗИКА**

1. PAPA BIR - Čeris
2. NATALI - Tron
3. JANG DINEJ - Volk on baj
4. AKUA - Barbi grl
5. DŽEJ ZI - Sanjsajn
6. DAVN LAV - Joni bi
7. HANSON - Aj vil kom tu ju
8. ROLING STONSI - Enibadi sins maj bejbi
9. SVITBOKS - Evriting go na bićkej
10. BEL, BUK END KENDL - Reskju mi

**ДОМАЋА
МУЗИЧКА
СЦЕНА 1998.**

Бави, наравно је и Б3. Док је био са групом "Ђоғани Фантастико" није се много ни уплатио у пјевачке фазоне. Али, сада када је ријешио да се осамостали, а и схватио да од саме игре баш и нема нешто пара, Баки или Б3 узео је у руке микрофон и почeo да пјева. Производ његовог пјевачког дара је први, а сада и завршени други албум "Говорим о љубави". Као на првом албуму, тако и овај тек објављени други, садржи разне стилове музике, саткане у 8 пјесама које су као једна целина. Оне говоре о различитим љубавним исповијестима и ситуацијама пјевача који по сваку цијепу жели да буде популаран (као и његов брат Ђоље) и да преко ноћи постане мегастар. Разлика између првог и другог албума је само у благим точним нијансама које подржавају једна мало јача ритмизацију.

Једно од највећих пријатних изненађења је и нови албум (тако дуго очекиван) Здравка Чолића под називом "Кад би моя била". На албуму се налази 10 пјесама, од којих су већ неки мегахитови: "Хајде", "Јасмина", "Чини ми се ћими" и "Шта тебе брига". Стари добри хитмејкер Здравко, након дуже паузе, вратио се на сцену, а уједно и самим повратком на сцену, по старом добром обичају, заузес прва места на том листама слушаности код нас. Чолићев глас, уз велику помоћ бугарског женског квартета из ансамбла "Филип Кутев", доминирајући на једну целину, компоновао и миксовао већ у његовом добро познатом стилу, и избацио на музичко тржиште још један албум који ће бити (по предвиђању музичких критичара) веома слушан 1998. Очекивали смо много бољи албум, како смо и навики од великог хитмејкера. Могао је много боље да направи ли, уколико није одлучио да иде у токове фолк музике.

Многи су понешто чули о повратку групе X.M.X. на музичку сцену, али нису били сигурни у те вијести. Вијест је потврдио сам лидер групе Хари Мата Хари, издавши нови албум "Ja nemam snage da te ne volim", са којег се већ врти хит. Албум се састоји од 9 пјесама које су већином Харијево дјело (музика и текст). За пјесму "Uložom" снимљен је и видео спот који се врти на телевизијским екранима. Ако волите музiku Хари Мата Хари и добро препознајући глас Варешановића упутите се до прве продавница касета и потражите албум.

Човјек који је одлучио напо-кон да прича, а и да пјева о љу- винују наставниково вољи која понекад зна да угуши његову самосталност и креативност у настави.

На овај начин се развија велики отпор код ученика јер се осјећају ускраћеним за могућност креације (писање, говорење) и губи се спонтаност у односу наставника и ученика, нестаје љепоте наставе и за једну (наставничку) и за другу (ученичку) страну.

Наставни програми српског језика у црногорским школама су преобимни и тако се настава чини површном, без развијања стваралачких способности ученика. Прописани фонд часова није довољан да се заврши програм (то је обавезно и ако се не уради), сматра се тежим прекрајем у раду) и да се развију креативне способности ученика у пољу српског језика.

У стварању наставних програма и писању уџбеника, нажалост, мало учествују ћади и наставници који су активни у настави. Стварају их бивши наставници који полако губе смисао за конкретне проблеме наставе, или их пишу стручњаци који нису радили у настави, па су уџбеници понекад преоптерећени чињеницама које ћадима гуше мисао.

Читанке и граматика (посебно граматике) за основну школу у Црној Гори су добро урађене. Појединачни текстови се, међутим, преносе из читанке у читанку децењијама из потпуно идеолошких разлога. Такви текстови су најчешће без никакве умјетничке вриједности, беспонтни и ћадима и наставницима.

Домаћа лектира је, такође, интерећена сличним дјелима. Њади их са тешкотврдуком прихватају јер су им

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ**АКТУЕЛНОСТИ ИЗ КУЛТУРЕ****ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЈ
ОВЕ ГОДИНЕ?**

Приликом изградње хотела "Авала" 1937. године открiveni су први археолошки налази који су потврдили да је Будва једно од најзначајнијих археолошких налазишта на приморју.

Каснија системска искоопавања са преко 3.000 значајних експоната углавном из периода Хеленизма и Рима, потврдили су да је Будва једно од најзначајнијих античких средишта у Југославији.

Отварање Археолошког музеја Будве спречавају неријешени имовинско-правни односи, а десет година послије израде пројекта Етнографског музеја - још се чека на његову реализацију.

Главни пројекат Етнографског музеја у Будви урадио је 1987. године Републички завод за урбанизам и пројектовање из Подгорице, а одговорни пројектант је био Слободан Словинић.

Како зграда није приведена намјени у року од

двоје године, омогућено је да се поново поведе судски поступак о њеном враћању ранијем власнику.

Пошто је зграда Етнографског музеја у Старом граду коначно припала општини Рјешићеву Врховног суда Црне Горе јануара 1997. године, на фебруара који је био предвиђен је да се budgetom издвоји један милион динара за финанализацију пројекта.

За ревизију техничке документације био је задужен Завод за заштиту споменика, али послиje његовог оглашавања недлежним, пројекат је упућен Народном музеју. Њима је требало четири мјесеца да обавијесте општинске органе о својој ненадлежности у овом случају, при чему су прерочили да комисију техничке ревизије пројекта формирају надлежни општински органи.

На предлог Народног музеја та комисија је формирана половином

новембра, а крајем децембра прошле године је објединила свој налаз којим се главни пројекат ентеријера будванског Етнографског музеја у начелу прихвати. Мишљење стручне комисије достављено је Секретаријату за инвестиције и развој СО Будва, и према ријечима Луције Ђурашковић, руководиоца музејске дјелатности у Будви, с обзиром на већ одобрена средства за овај пројекат, Етнографски музеј у Будви, који у новом предлогу поставке има и археолошке експонате старе десете хиљаде година, могао би коначно бити отворен наредне године.

Уколико пројекат не буде реализован ове године, могуће је поново активирати клаузулу уговора о власништву над зградом Етнографског музеја, којом би се омогућило поново постављање питања њеног враћања ранијем власнику. Како су се стекли предуслови за коначно решење овог проблема, очекујемо да наш град добије могућност да јавности представи своје богато наслеђе Етнографског музеја - каже Луција Ђурашковић. J. V.

**КУСТУРИЦА
СНИМА ФИЛМ
У БУДВИ**

Крајем ове године Кустурица ће почети са снимањем свог новог филма на подручју Будванске ривијере. Он каже да је оно као створено за његов нови пројекат.

Познати редитељ ће са америчким продуцентима Робертром Гаслером и Чарлом Робертом, обићи Будванску ривијеру да би се конкретно договорили о снимању.

Не жељећи да говори детаљније о филму, Кустурица нам је рекао да ће бити рађен по Томасовом роману "Бели хотел".

У току су преговори са француском глумицом Жильјет Банош и енглескињом Леном Олин о тумачењу главних улога, док ће главна мушка улога бити повјерена Американцу Дауни Јуниору.

**СИМПОЗИЈУМ
О ЉУБИШИ**

У оквиру културне манифестије Љубишићи дани, "Спомен дом Стефана М. Љубише", ЈУ „Музеји, галерија и библиотека“ и "Спомен дом Режевићи" организују 27. и 28. фебруара 1998. године међународни симпозијум Књижевно дјелови Стефана М. Љубише - ново читање".

Љубишићко књижевно дјело биће тумачено из различитих углова. Тумачења би требало да укажу и на битне равни стваралаштва овог значајног писца подстицаје за даља систематска истраживања.

Саопштења учесника симпозијума биће објављена у зборнику "Спомен дома Стефана М. Љубише".

**ДРУГО ИЗДАЊЕ
КЊИГЕ РАНКА
ПАВИЋЕВИЋА**

Из штампе је изашло друго издање књиге "Робија" једне младости новинара и публицисте Ранка Павићевића.

У овој књизи, чији је издавач „Културно просвјетно-заједнички подорци“, аутор се бави занимљивом тематиком из периода 1948. године, а главни лик је наш суграђаник Никола Зец који је остао управљан и послије осамнаест година, го-лооточке робије.

Промоција новог издања књиге "Робија" једне младости Ранка Павићевића, обавиће се крајем јануара у Београду и Новом Саду.

K.P.

ПРОБЛЕМИ НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**ОБОСТРАНО КРЕАТИВНО ЗАДОВОЉСТВО**

Основна слабост традиционалне наставе српског језика у нашим школама је догматско-репродуктивног карактера. У настави се постискује самосталност ученика који је у позицији објекта поучавања, а не активни судионик наставе који ће развијати своје креативно мишљење.

У оваквој настави српског језика гуше се радозналост, иницијатива, самопоуздање, спонтаност, критичко просучијавање и жеља да се крене нешаблонским путевима у размишљању о књижевном дјелу и материјем језику - о животу уопште.

И данас у школама, у настави српског језика, преовладава историјски приступ књижевном дјелу. Његова анализа се своди на препричавање и пасивно усвајање мишљења стручне критике која тако постају стереотипна. Код ћада се уништава воља за слободним читањем и доживљавањем књижевног дјела и разара жеља за доношењем нових судова о појединим књижевно-умјетничким проблемима, па се и не развија литерарни сензибилитет код ученика.

И најстарије методике српског језика одбацију монолошки методу рада на часовима српског језика у којима наставник говори, а ученици пасивно слушају или им мисли лутају ко зна где. Поједини наставници и да-нас, међутим, добар дио часа испуњавају својим говором, а од ученика траже да што више запамте од каза-њот и то репродукују. Ученици могу само активним ученићем, у расправи српског језика, да науче да мисле, говореју и читају. Али они често морају да се по-

тематски и по умјетничким вриједностима превазиђе-на.

Министарство просвјете Црне Горе најавило је реформу школства која ће се првенствено односити на скраћивање наставних програма. Искрено се надамо да ће најављена реформа бити већа и да ће за наставу српског језика у школском и домаћем лектиру ући најквалитетнија дјела српског језика и свјетских писаца. Вјерујемо да ће превагу одијети квалитет, а не квантитет. Када ћади креативно спознају једно врхунско књижевно дјело, лако ће анализирати и друга вриједна или мање вриједна књижевна дјела.

На овај начин у наставу српског језика учијело би се обострано креативно задовољство и ћада и наставника, а школа би се учврстила у свом

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ РЕПОРТЕРА

ДОКТОРОВИ КОНВОЈИ

Не могу помоћи сваком. То, међутим, није разлог да не помажем људима.

Ове ријечи стоје на првој страници дневника великог добротвора др Александра Стаматовића. Јекара и хуманисте познатог веома како у Њемачкој, тако и у нашој земљи. То је, уставри, мото његове друге, или вјероватно прве љубави - доброчинства.

Александар, од познатог загребачког братства Стаматовића, одавно се из "каменог мора" отиснуо у свијет. Постао је угледни стоматолог, веома цијењен међу педантним Њемцима с којима дијели добро и зло децењама већ. Оно, пак, по чemu се највише познаје др Александар су хумане акције чији је иницијатор, најчешће и реализација. Предејдник је југословенско-њемачког хуманитарног друштва у Вуперталу и координира рад југословенских клубова у Њемачкој.

Ведри доктор, одавно већ чини добра дјела. Помаже онима којима је помоћ најпотребнија. Нарочито се ангажовао када је било и најпрече: постиже распада "бивше Југославије".

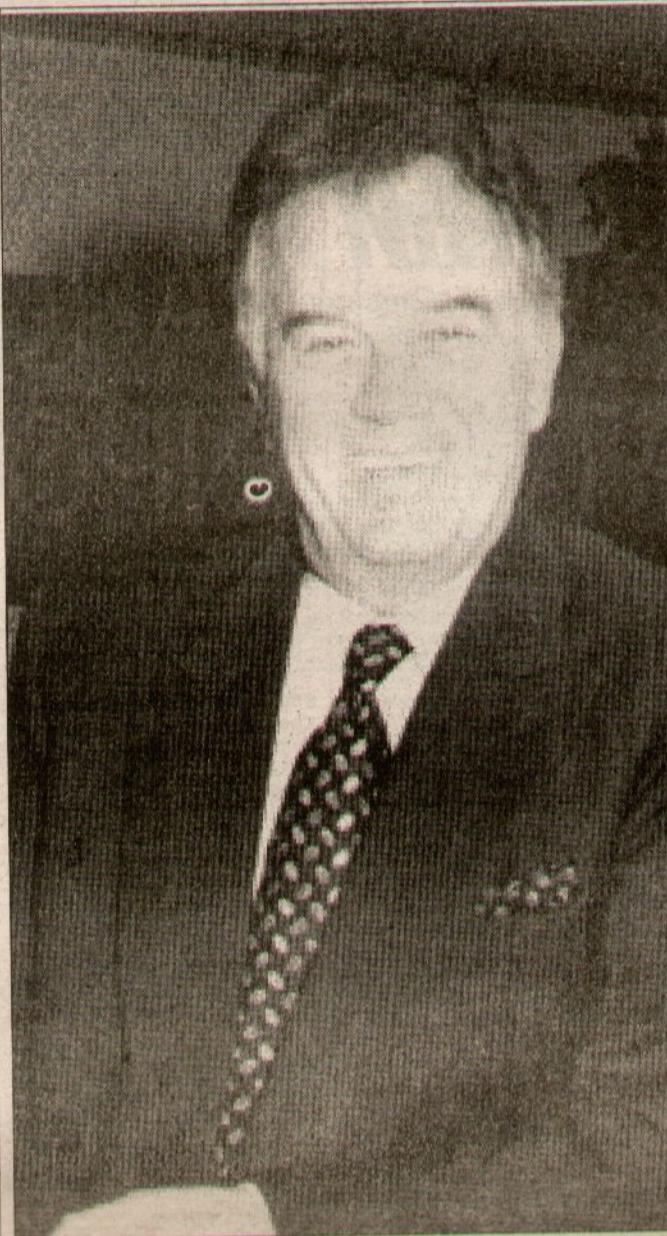
За неколико последњих година у нашу земљу је, добром дијелом захваљујући овом човјеку, стигло 17 камионских конвоја, препуних храна љекова као и друге робе потребне прије свега изbjеглим лицима, али и другима. Вриједност помоћи цијени се на око 37 милиона марака.

Сво слободно вријеме - треба ли то напомињати - Александар користи да би анимирао што ви-

ше људи добротвора. У Њемачкој живи око седам стотина хиљада наших људи и посла увијек има. Однедавно уважени доктор који је успио да се наметне ауторитетом љекара и бизнисмена тада где је конкуренција најоштрија, настоји да помогне својој земљи и на други начин. Све је активнији југословенски лоби у овој разбијеној европској земљи чији је циљ да капитал постепено крене према Југославији. Наши људи, који су у Њемачкој успјели, спремни су да улажу у Србију и Црну Гору. Такође и богати Њемци које Александар и његови пријатељи у то убеђују. Потребно је, да приватизација у нашој земљи добије пунији замах, да се закони још више прилагоде улагачима капитала, да у томе стигнемо оне земље које су такође изазов за свјетске бизнисмене, али које са "папирима" стоје боље од нас.

Прије скоро двије деценије Александар Стаматовић се настанио на "најљепшем пачету Јадрана" - Светом Стевану. У насељу Шумет, недалеко од светостефанског плаже подигао је вилу на којој се сво вријеме вијори југословенска застава. Поносни Југословен, својеврени амбасадор своје земље у развијеној Европи, жели да се то "издалека види". С мора, копна и из ваздуха. Зато се застава никада не скида.

Доктор Ацо, који је уврштен у књигу Сви Срби свијета др Владимира Грчића и Марка Лопушнића, у којој је било мјеста за двије стотине оних најуспјешнијих,



ДР АЛЕКСАНДАР СТАМАТОВИЋ

недавно је боравио у својој вили, која је заједно са још десетак кућа кренула ка мору пошто је уочи нове године прорадило клизиште у Шумедату.

Ведри добротвор је мање причао о непогоди, рупама које су му поткопале кућу, штетама и санацији која предстоји, од свих осталих. Знатно више је говорио о ономе што слиједи: отварању наше земље према свијету, оживљавању замрле привреде и пословима

који на том плану престоје. Његове су преокупације како да "Круп" и "Сименс" још више пусте коријене код нас, како да то учине и друге велике фирме.

Деценијама већ у великој хуманитарној мисији др Стаматовић прати супруга Хајди, Њемица која тако лијепо говори српски. Један од основних покретача на нова прегнућа и младалачко ангажовање је управо подршка супруже.

С.Ш. Грегорић

ХОБИ ЈЕ ЖИВОТ

Наш суграђанин Љубо Дулетић предан је радницији рад покрива вине дјелатности.

Најинтересантнији Дулетићев рад је на пољу резбарства. Из разних дрвета (јасен, клен, орах, маслина и сл) резбари слике (дуборезе). Најуспешнији су дуборези Мона Лизе, Његошев попрсај и лика Вука Карапића. Народне инструменте, гусле и дипле, успешно прави са разнородним резбаријама које захтијевају стрпљење и умјешност. За своју душу и пријатеље и у КУД "Кањош" са којим је имао више успјешних наступа успјешно свира на овим инструментима.

Значајан дио рада у обликовању дрвета Љубо Дулетић је посветио макетама разних историјских грађевина. Истиче се макета Маузолеја на Ловћену и макета манастира Дечани. Успјешно, у ручној изградњи и уз помоћ књига и савјета стручњака, прави веће и мање чамце и бродове. Тако је успио, добрим дијелом од дрвета које је сам посјекао у свом родном селу Дулетићима и на плећима га скинуо до куће, да прије неколико година направи брод ду-

шака десет метара који му љети служи за превоз путника. На броду је, углавном, све од крме до кормила, изграђено од квалитетне храстовине.

И намјештај у његовој кући је, добрим дијелом, ручне изrade: изрезбарији сто, ормар, чаши за воду, флаши за разне намјене итд. Направио је и иконостас у цркви Св. Саве у паштровском селу Ђе-нашима. Планира да направи иконостас за обновљену цркву Св. Илије у свом селу.

Поред игре са дрветом, Љубо Дулетић је и страстни ронилац и подводни риболовац. Интересантно прича о подводним окршајима са морунама којих је уловио велики број на дубини од 10-15 метара. Бавећи се овим спортом наилазио је на археолошке предмете.

Напуштајући кућу Љуба Дулетића, нисмо се могли отети помисли како човјек може да пронађе неслуђене садржаје живота, спајајући пријатано са корисним, оплемењујућим и себе и друге.

М. Гајиновић



ЉУБО ДУЛЕТИЋ

СМИЈЕХ ЈЕ ЛИЈЕК

ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЈЕДА МРАЗ

Прошло је вријеме идиличних Нових година када је Дједа Мраз бесплатно обилазио дјецу и дијелио им поклоне.

"Дјед" се професионализовао и по телефонском позиву обилази куће, дијели поклоне и наплаћује своје услуге.

Није ни чудо што је постао такав јер је Дједа Мраз изум америчке технологије за реклами кокаколе.

ГИНИСОВЦИ СУ ЗА НАС НАИВЦИ

У једној вили у Будви за вријеме новогодишњих божићних празника почело је такмичење у ићу и пићу.

Незванични подаци су да је један делија успио да поједе за неколико сати преко 2 кг печене прасетине и испије пет-шест литара вина.

Друштво је било бројно и, како тврде, за десетак дана празника попили су око стотину бोца вина, десетине



КАРИКАТУРА МИШЕ МИХАИЛОВИЋА: ЂЕЛЕНТАН

ЗАПАЛИЛИ ЈЕЛКУ

Китећи јелку у једном будванском стани, дјеца су одлучила да запале "праве" свијеће, а не електричне. Тако су запалила јелку.

Срећом, брзо су се снашла, а помогли су им и одрасли укућани, и јелку су са другога спрата зграде избацили као комету кроз прозор и спасили се пожара у стану.

ЛОВАЧКА ПРИЧА I

Састала се двојица бивших будванских Дон Жуана, данас страстивих ловаца на дивље свиње, угрјали се до брим вином и један се почeo хвалити како је у својој каријери љубавника имао равно 101 жену.

- Јеси, исто као што сам ја одстријели 101 дивљу свињу - одговара други.

"РИБАР"

ФЕЉТОН

ИЗ СТАРИХ БАУЛА
ПРИПРЕМИЛА: ЉИЉАНА ЗЕНОВИЋ

ПАШТРОВИЋИ

(Дионисије Миковић и Антоније Вучетић - Срб - Дубровник, 1905 - 1906)

Архимандрит Дионисије Миковић (Челоброд 1861 - Дуљево 1942), свештеник, књижевник, историчар, преводилац, издавач и уредник, оставио нам је у наслеђе обимно дјело од преко 200 библиографских јединица као и мноштво необјављених рукописа који се чувају у манастиру Бање код Рисна. Писао је ијесме, приповјешке, хатиографије, ако и историјске, етнографске и богословске есеје и чланке.

Објављивао је у више десетина часописа, а сам је уредио и издавао часопис „Српски матазин“ (Нови Сад, 1896.) и велики илустровани календар „Бока“ (Кошар, 1909-1904). Међу прештапашницама „Српског матазина“ који има „особити обзор на српске народне обичаје и појасничке усвојене“ (из преговора самог уредника, Дионисија), налазимо Николу Пашића, Стевана Сремца, Ђорђија Нуштића, Потиштова, Јанка Ј. Ивошевића, Дионисијев био-ограф, за календар „Бока“ каже да је „доста неком врстом народне чештанске у земљи и иностранству“.

Историјско-етнографска стручја „Паштровићи“ излазила је у наславима у часопису „Срб“ у Дубровнику 1905. и 1906. год. и ово је шен друго објављивање овој библиофилској радијети.

Остало су села: Бечић, родно место светога Стефана Шпиљановића, последњег паштровског кнеза (и спрскога деспота). Родна му је кућа постојала на дну села више самога морскога писјеска, а између црквице св. Томе и села Видов дола. Покрај кнезеве куће прелазио је у море се слијевао истоимени поток који зими набуји а љети пресуши. Уза саму стјебну кућу имао је кнез Стефан житни млин. Испод куће постојао је пут којим се ишло прије, но што је влада отрагу 25 година прокрила „нови пут“, на његов доноју јужној страни остаје место родне куће кнеза Стефана. Игуману су Дионисију старци казивали и он је запамтио зидове ове куће. Штета што се она није од воде обезбиједила, и сачувала. На висоравни код црквице св. Томе Паштровићи су почели градити цркву у спомен свом св. кнезу. Њ. Пр. господин Герасим Петрановић, епископ, на то их је побожно дјело охрабрио лијепом архијастирском посланициом; али је они и још недоградише! Светај је укупан у Шишатовцу у Фрушкој Гори.

Друга су села: Видов до и Подбадац. Ово је последње место родно место Стефана Калајубрђевића, сестрића Стефана Шпиљановића а нами познатога из „Скоч Дјевојке“ од златног пера пок. књижевника Стевана Митрова Јубише. Даље су села Куљачи и Дапковићи. У овоме посљедњем селу налази се у доброме стању родна кућа Арсенија III, спрског патријарха. Његови су се стари доселили овде из Црне Горе и поријекло им је у Брдима. Њихово старо прејзиме с којијем су у Паштровиће дошли, било је Черни, Црни и Црнокућићи, како је кому од ова три милије било. Кад их млечачка влада није могла да полати, а она им полати ни преизиме с пријевodom.

Кажанегра (Casanegra), као што јим се потомди у Паштровићима и данас називају. У некијем старијем паштровском писмима из XVII вијека, која су доказали у руке игумана Дионисија, називали су се и потписивали у опће Црни, а поједини Црњак, а не Црнокућићи, ни Црнојевићи. Видели смо да се Арсеније замонашио у гласовитом манастиру Дуљеву. Овај је у близини села Дапковића а онда је био у најљепшем цвијетању. Свјетовно Арсенијево име беџе Алексије. Он једном као патријарх по једном својем сроднику, који му је ишао на виђење, пошаље новаца, те се је ова кућа оправила тако да и данас одваја између осталој сусједије својом тврдом спољашњом љепотом и унутрашњим распоредом.

Даље су села Челоброд, Подличак, Пржно, Бенаша, Врба, Тудоровић, Близикуће и Дробин. Под овим посљедњим селом, по-

крај самога мора, постоји онај Дробни пјесак, на којему је слободна паштровска банкада слободно и склонично ријешавала послове своје мале отаџбине.

За њима су села Ријека Режевић и Крстац. Под овим посљедњим постоји Скочи-дјевојка, висока греда, над морем нагнута, а тако прозвата, јер се с ње, као и Стефан Митров Јубиша рече, земаном стрмоглавила дјевојка, да учува поштње.

Даље ду под Крстаца села Катун, Чами-до, Жуковица, Брда, Новосело и Грабовица. У овоме посљедњем селу постоји кућа у којој се међу собом свадише и погинуше сватови. Тај жалосни догађај ускрснуло нам је пред очима златној пера пок. Вука Стевановића Врчевића, Рињанина у својем приповјеткама. Кад је отац Дионисије у њу ишао као ђаче светоуспенскога манастира Режевића, она је тада била стјебна кућа и својима саплеменика му Николе Греговића. Он није имао мушки породи, па не зна коме сада припада.

Још су три села у Паштровићима. А то су: Калуђерац, Буљарица и Голубовићи. Кад срвјетком V вијека по Хр. источни Готи освојије Италију, бјеше њихова и земља на истоку Андрије, те и Паштровићи а Хоти, крај на подини горе Проклетије на североисточку Скадарскога језера, поимије име Гота,⁷ док их опет не истисну Грци VI вијека. Затијем дође Обарска (аварска) најезда, те Обри ставише под своје иго наше земље; до Будве се настанише остати Авара, те се овај град звао у средњем вијеку Будва Аварска. Цар Ираклије позове VII вијека Хрвате и Србе да потјерају Обре из најијеш земаља, те даде амо на југу Србима земље, које они раздјелише на четири жупаније: на Неретванску, од Неретве до Цетине, на Захумље, од Дубровника до Неретве, на Травуњу, од Дубровника до Котора и на Дукљу, од Котора до Драча. Кад се Срби спустише на југ, дванаест спрских племена Паштровића запремише крај уз морску обалу од Будве до према Спичу, а њихов се нови завичај по њима назове. Паштровићи бјеху само мали дио Дукље, једне о четирију области које цар Ираклије бјеше дао Србима ујевтом да га признају врховнијем господаром.

Паштровићи бјеху од старије, као и остали Словене, тежаји и обрађиваху земљу, која им у благој клими и напотпуњена потоцима и изворима рађаше обилно. Али бјеху од старије и јунаци и покојни Јубиша приповједао је године 1845., у Српско-Далматинском Магазину, да су Паштровићи и онда, кад је он био младић, били најбољи јунаци у Боки. Они су били јунаци и на мору и врло вјешти бродари. Море уз које се простираше њихови нови завичај, нуђаше им се

је намјера стога да овдје испропоједамо неке главне згоде овога краја почињући од најстаријих времена прије себе Срба па све дајбуди до половине XVII вијека и да се осврнемо и на црквене прилике.

6) Ово је навод из нештампаног једног спјева овом догађају. Ср. радњицу „Никодим Вуковић, Архимандрит“ у Братству Друштва Св. Саве.

7) Сретковић: Историја спрскога народа, 1884.

навалама туђинаца убаве и богате им обале и заједнички род њиховијех дванаест племена, понука их за рана да живе у заједници и да мисле на своју одбрану грађећи утврђена мјesta.

Имали су радња Паштровићи и да мисле на одбрану, јер већ IX вијека как приповиједа Порфиrogenit, Сарачени у Африци наоружаше око четрдесет ратова, падоше под римско гospodstvo. Више пута устајаху једни слободе, док коначно не постадоше римском провинцијом. При коначној дибији римскога царства Паштровићи са сном „Горњом Далматијом“ остану источном (грчком) царству.

Кад срвјетком V вијека по Хр. источни Готи освојије Италију, бјеше њихова и земља на истоку Андрије, те и Паштровићи а Хоти, крај на подини горе Проклетије на североисточку Скадарскога језера, поимије име Гота,⁷ док их опет не истисну Грци VI вијека. Затијем дође Обарска (аварска) најезда, те Обри ставише под своје иго наше земље; до Будве се настанише остати Авара, те се овај град звао у средњем вијеку Будва Аварска. Цар Ираклије позове VII вијека Хрвате и Србе да потјерају Обре из најијеш земаља, те даде амо на југу Србима земље, које они раздјелише на четири жупаније: на Неретванску, од Неретве до Цетине, на Захумље, од Дубровника до Неретве, на Травуњу, од Дубровника до Котора и на Дукљу, од Котора до Драча. Кад се Срби спустише на југ, дванаест спрских племена Паштровића запремише крај уз морску обалу од Будве до према Спичу, а њихов се нови завичај по њима назове. Паштровићи бјеше дао Србима ујевтом да га признају врховнијем господаром.

Да се вратимо на цара Ираклија. Послије његове смрти године 641. сви спрски жупани ослободише мало по мало од грчке власти; а Порфиrogenit приповиједа, да су се Дукљани ослободили од грчке империје за цара Михајла II (820-829). Српски се жупани покоравају из почетка свому великому жупану у Србији (у Десници). Али се послије почеле извлачити из његове власти и тако Михајло Војславов једанаестога вијека постане великијем жупаном дукљанском. Њега наслиједи Бодин. Изма смрти овога последњега Дукља са Паштровићима паде опет под господство грчко. Али син рашкога жупана Теше, Стјепан Немања, који се бјеше почетком XII вијека родио на Рибница у Зети; постаде 1159. великијем жупаном рашким и ослободи од Грка спрске земље и заједно соју жупанију Дукљу с Паштровићима. Дукља, или Зета, то је оно што се сада зове Црна Гора, премда границе нијесу исте. Потомци Стјепана Немање владали су Дукљом и Паштровићима све док изумрије њихова династија а остављали су у Паштровићима задужбине за манастире. Повеља, коју 15. марта (1305-7) у Котору издаје Стјепан Урош (Милутин Немањић VII), влада 1275-1321, син Хеленин, и којом потврди калуђерима у Паштровићима нека села и неке земље, те му их бјеше мајка оставила за манастире, доказује да су Паштровићи били под спрском владарима из куће Немањића и да су Немањићи чинили задужбине за манастире.

8) БУДВА

1. ПЕТРОВИЋ М. ЈОВАН

2. БРАИЋИ

1. ВУЛОВИЋ Вука ЂУРО

2. ВУЛОВИЋ Вука ПЕРО

(рођ. 1869/70)

3. ДАПЧЕВИЋ

Филипа Никова ЂУРО

(рођ. 1897)

4. ДАПЧЕВИЋ Николе

ФИЛИП

5. ДАПЧЕВИЋ Ива ПЕТАР

(рођ. 1881)

6. ДАПЧЕВИЋ Вука ИВО

(рођ. 1880)

7. ЖИВАНОВИЋ

Андије ЂУРО

(рођ. 1884)

8. ЖИВАНОВИЋ Јоко

(рођ. 1886)

9. ЖИВАНОВИЋ Јока

ИЛИЈА

(рођ. 1890)

10. ЖИВАНОВИЋ Јока

ИВАНОВИЋ

Ивана ЏОКО

(рођ. 1886)

11. ЖИВАНОВИЋ Јока

СТИЈЕНА

ИВО

(рођ. 1867)

12. ЖИВАНОВИЋ Јока

СТИЈЕНА

ИВО

(рођ. 1893)

13. ЖИВАНОВИЋ Јока

СТИЈЕНА

ИВО

(рођ. 1893)

14. ЖИВАНОВИЋ Јока

СТИЈЕНА

ИВО

(рођ. 1867)

15. ЖИВАНОВИЋ Јока

СТИЈЕНА

ИВО

БАЧКО ДОБА

АКЦИЈЕ

НАГРАДЕ НАЈБОЉИМА

Већ је друга година откако је Општина Будва покренула иницијативу и издвојила одређена средства да би подстицала даровитост и знање младих. Донесен је Правилник о критеријумима за додјелу стипендија и награда талентованим ученицима и студентима. Основни услови за додјелу стипендија су да је студент редовно уписано наредну годину студија и да је његов пројекат оцјена из претходне године од 9-10.

Именована је и Комисија за утврђивање предлога о додјели стипендија и новчаних награда коју чине 9 чланова и чији је председник секретар Скупштине општине Вукашин Марковић. Чланови Комисије, између осталих, су и људи који раде са омладином (директори основних и средњих школа) и њихов допринос је значајан.

Још у септембру јавним огласом и преко представа информисања објављено је да Општина намјерава да стипендира талентоване студенте. Пристигло је укупно 14 захтјева са одговарајућом документацијом. Комисија је закључила да стипендију треба додијелити свима који су поднijeli захтјев. Треба истаћи овога: одјив и чињеницу да изразито висок просјек оцјена у студирању (између 9 и 10) има свих 14 студената који су се јавили.

Овом акцијом Скупштина општине Будва већ доказује да види и цијени напор и резултате најбољих и надамо се да ће ово постати уобичајена практика. Пожвала креативности и интелиектуалне даровитости младих вишеструко је значајна. Такав гест није важан само ономе који добије награду или стипендију, већ су на тај начин подстакнута друга дјеца и омладина. Убијеждени smo да у буљу будућност можемо стићи само истицањем, похвалом и награђивањем најбољих. Они не то несумњиво вратити разноврсним исказивањем свог талента.

Сигурни smo, ако једно друштво цијени своје највредније, најбоље, најдаровитије, да је она на путу да постане још боље.

Наводимо имена најбољих студената:

АНДРИЈА /ЉУБА/ ВИДО, рођен, 10.12.1997. г. Редовни студент II године Факултета за интернационални менаџмент, Београд; МИТРОВИЋ ДАРКО, рођен 12.1.1997. г. редовни студент III године Природно-математичког факултета - Подгорица; СВЕТЛАНА /МИХАИЛА/ ИВАНОВИЋ, редовни студент III године Филолошког факултета, одсека књижевности у Београду; ЉУБИША /МИТРА/ СИМОНА, рођена 3.10.1972. г. студент Медицинског факултета, Београд; ПРАШЧЕВИЋ

Весна Лековић
Васовић



СА СВЕЧАНОСТИ У ПЕТРОВЦУ

НОВОГОДИШЊА ПРИРЕДБА НАЈМЛАЂИХ

Поводом испраћаја старе и дочека Нове 1998. године, дјеца и колектив јавне установе „Љубица Јовановић-Маша“ у Будви, приредили су 25. децембра у амфитеатру средње школе „Данило Киш“ новогодишњу приредбу и изложбу дјечјих радова дјеце из Будве, Петровца и Светог Стефана.

Занимљиво је да је у програму учествовало 220 дјечака и дјевојчица од најмлађег па до предшколског узраста, а програме у Будви, Светом Стефану и Петровцу, посматрало је око 900 посетилаца, углавном родитеља и гостију.

Поред разноврсног програма најмлађих који је наишао на топао пријем код приступних, велику пажњу изазвала је изложба ликовних радова дјеце која су се у амфитеатру средње школе „Данило Киш“ представила са стотину цртежа са разним мотивима, показујући велики таленат, што је потврдио и сликар Саво Павловић који у овој јавној установи води школу цртања.

По ријечима Срђана Поповића, директора јавне установе „Љубица Јовановић-Маша“, организацијом ових новогодишњих приредби циљ нам био, да се обједини и презентира дио активности и да на тај начин се изрази захвалност друштвеној заједници за разумевање, бригу и помоћ коју покланају најмлађима.

Поповић је истакао и заједничко дружење запослених које су организовали послије завршених приредби у Петровцу, што је наишло на позитиван одјек код свих запослених.

Уоче Нове године Џеда Мраз је дјеци у вртићима у Будви, Светом Стефану и Петровцу уручио 450 поклон пакетића.

Малишани из ових дјечјих вртића, за неки дан, почеле припреме програма посвећеног Осмом марта. Приредба ће бити приказана у хали Медитеранског спорта ског центра.

Р. Павловић

ИЗ СРЕДЊЕ ШКОЛЕ „ДАНИЛО КИШ“

КРОЗ ЗНАЊЕ, ИГРУ И СМИЈЕХ У НОВУ ГОДИНУ



СА НОВОГОДИШЊЕГ КВИЗА

У жељи да се издаје у сусрет захтјевима ученика у СШ „Данило Киш“ из Будве, организован је, уочи, Нове године, квиз, послије дуже паузе, овим је направљен први корак ка осмишљавању ученичког слободног времена, ако се изузме рад ученика у секцијама. Препун амфитеатар у којем је одржан квиз, била је потврда да ће ученици врло радо своје слободно вријеме провести у школи, уколико им она својим садржајима излази у сусрет.

Програм квиза био је богат. Поред занимљивих питања из области општег образовања и

културе, било је цртања (затворених очију), пјевања, пантомиме, глуме (тема: удварање) у коју су подједнако ужivalи и такмичари и публика. Овако концепцијама квизом пробујено је пуно скривених талената и афинитета према науци и уметности.

Квиз је имао још један квалитет: игром и смијехом обједињени су били сви образовни профили школе у једној екипи. То је врло значајно, ако се узме у обзир чињеница да је талас отуђености захватио и школе и да је све мање дружења међу ученицима.

Реакције ученика и професора послије кви-

за биле су позитивне, што упућује на то да треба више оваквих манифестација. Што више оваквих садржаја буде у школама, биће мање проблема и међу млади-

ма. „Чудно је како је мало потребно да будемо срећни и још је чудније: како нам често баш то мало недостаје“, ријечи су нашег мудрог Андрија. Овај новогодишњи квиз био је доказ тој тврдњи. Истовремено и заједнички покушај школе и њених ученика да управо то мало што недостаје савладају и буду заиста срећни у Новој 1998. години.

Љиљана Јеротић

ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ „ДАНИЛО КИШ“ ИЗ БУДВЕ

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ И ЈА

На иницијативу еколошке секције средње школе „Данило Киш“ организована је манифестација у виду изложбе Мој кућни љубимац и ја. Чак ни јака киша и невријеме нијесу спријечили младе људе и дјецу, власнике кућних љубимаца, да учествују на овој изложби која је одржана у холу школе.

Гости изложбе били су ветеринар Томо Лазовић и спонзор награда Душко Тадић, власник радње „Petshop-kakadu“. Лазовић је за присуство одржао уводно предавање о животињама кућним љубимацима и одговора на питања публике.

Жири је имао веома деликатан задатак: наступио је дефиле паса, мачака, зечева, корњача, па су чак приказани и слепићи. Представљајући свог љубимаца, сваки власник је представио и себе.

Раздрагана публика је нарочито млађа, аплаудирала, мазила животиње, пре-плашила се најкрупнијег шарпланинца, али и ужива-ла.

Издвојили бисмо неке од награђених (а готово за све је била по нека награда). Најдлакавија маца Пуф, најелегантнији ирски сетер, најинтересантнији слепић,



НАЈКРУПНИЈИ - ШАРПЛАНИЦА

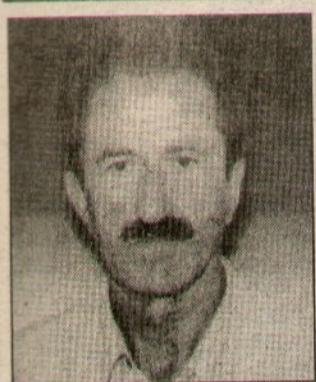
најатрактивнији зец Живко итд. Сазнање да је љубав према животињама хумана, племенита и драгоценна за развој младих показало

се тачним и ова изложба биће поновљена на пролеће. Али овога пута за сву дјецу и омладину из Будве.

Б. Паповић

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ПОЉОПРИВРЕДА



ПИШЕ: ЈОВАН МЕДИГОВИЋ, ДИПЛ. ИНГ.

РЕЗИДБА МАСЛИНЕ

округластом круном. Маслина у пракси нема велики избор модела круне. Најзначајније су:

Округла (природна) круна. Ово је најзначајнији облик у класичном маслињарству. Круна се формира скраћивањем воћака 2-3 године послије садње на висини од око 1,2 до 1,5 м. Остављајући 4 до 5 грана да се слободно развијају. Редовним развођењем грана и резидбом сувиших примарних и секундарних грана послије неколико година се добија округла грмолика круна.

Котласта круна. Формира се у виду чаши (вазе) без воћице. Ваза се формира тако што се посађене саднице 1-2 године послије садње скрате на око 1 м. Оставе се 3 до 4 гранчице при врху које ће постати примарне скелетне гране. Њихов угао у односу на стабло треба да буде 45 степени. Резидбом треба постапи отворен простор унутар стабла. Доње гране треба да су дуже од горњих. Резидбом увијек скидати врхове грана изнад бочне спољње гранчице.

Теки да се основне гране развијају на истој висини. Овај облик круне је најближи природи маслине и може дати високе производе. Погодна је за сорте за уље. Маслина се сади на размаку 6x6 м.

Грмолика ваза. Формира се послије три године од садње. Воћке се скраћују на 50 до 60 цм и оставе се 3 до 4 боне гране за круну. Овај облик круне се добија и садњом три саднице на размаку од 1 м у кругу групи. Код коначног облика све три гране треба да буду на истој висини са уочљивим унутрашњим простором. Овај облик круне погодан је за стоне сорте и сорте за уље. Размак садње може бити као и код котласте круне.

Вртенasti жбун. Формира се у виду живе ограде са размасима садње воћака 6 x 4 м. Дебло је ниско 50 до 60 цм, а висина стабла је око 6 м. Овај облик има централну грану која носи бочне гране спирално распоређене на размаку око 1 м једна од друге. Овај облик је погодан за стоне сорте.

Виласта (ипсилон) палмета. Овај облик је са ни-

ским деблом за стоне сорте 50-60 цм, а за сорте за уље дебло је око 1 м. Скраћивањем садница остављају се двије основне гране усмерене у правцу реда са углом од 20 степени према замишљеној усавреној оси. Саднице се саде са 4-5 мјесеца редовима, и са 5 м у реду.

Код свих облика круне, а прије свега код интензивних засада, треба на вријеме извршити развођење скелетних грана.

Због чврстине дрвета маслине при развођењу по жељно је вршити омекшање грана. То се врши узимањем грана близу основе са обије руке и по-лако повија на једну и другу страну неколико пута, послије тога грана се лако повија. Гране које се не могу повијати (због дебљине и сл.) зарезују се са доње стране и онда повијају.

Повијене - разведене гране се везују канапом за побијене кочиће или се разводе колчићима постањеним од гране до гране.

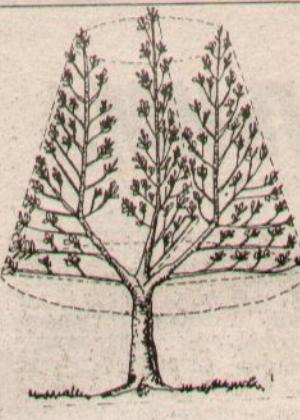
Формирањем облика круне треба постићи неколико циљева:

- обезбиједити довољно светлости у стаблу и између стабала,
- што прије (у току 5-7 година) формирати жељени облик круне,
- врхови скелетних грана треба да су издужени (неразгравирани),
- доне гране треба да су веће - дуже од горњих, величина грана од основе према врху треба да пада,
- створити што већу вегетативну (родну) површину и смањити период младацке неродности.

Грмолика ваза. Формира се послије три године од садње. Воћке се скраћују на 50 до 60 цм и оставе се 3 до 4 боне гране за круну. Овај облик круне се добија и садњом три саднице на размаку од 1 м у кругу групи. Код коначног облика све три гране треба да буду на истој висини са уочљивим унутрашњим простором. Овај облик круне погодан је за стоне сорте и сорте за уље. Размак садње може бити као и код котласте круне.

Вртенasti жбун. Формира се у виду живе ограде са размасима садње воћака 6 x 4 м. Дебло је ниско 50 до 60 цм, а висина стабла је око 6 м. Овај облик има централну грану која носи бочне гране спирално распоређене на размаку око 1 м једна од друге. Овај облик је погодан за стоне сорте.

Виласта (ипсилон) палмета. Овај облик је са ни-



Котласта круна - ваза



Вртенasti жбун



Виласта палмета



Трмолика ваза

МЕДИЦИНА

ПИШЕ:
ДР ТАДИЈА НИКОЛИЋКЛИМА И
ЗДРАВЉЕ

Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Макар то била и Будва, има далеко више штетних јона. Неки експерименти су показали да првена крвна зрица у плућима претежно апсорбују негативно јонизован кисеоник. Концентрација негативних јона на обали мора је веома битна. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиште) претпоставља: температуру, влажност, вјетар, зрачење и падавине. То су фактори који одлучују о животу и смрти многих врста. За здравље човјека такође су веомабитни. Док за биљке постоји граница "и висинска и географска широна" за топлокрвне животиње, па и за човјека то не важи. Човјек је једно од најприлагодљивијих животиња. Клима значи животни простор билој свијета. Биотоп (станиш



ДП
КЊАЗ МИЛОШ
БУКОВИЧКА БАЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ
ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА



МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ



ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР У ЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297.

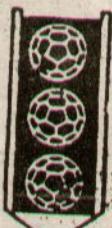
ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТ У БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378

Villa **BALKAN**
Stari grad

SVE VRSTE
UGOSTITELJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA



P.R. "NATTRICK"

Telefon 086/51-802

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

SVE VRSTE
GRAĐEVINSKIH
POSLOVA
STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I
ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764



Етнос
БУДВА

086/52-762, 52-282, 52-280, 52-285

Фах: 086/51-320

СПОРТ

ДРУГА ОПШТИНСКА ЛИГА
МАЛОГ ФУДБАЛА

Децембра мјесеца прошле године почела је ДРУГА ОПШТИНСКА ЛИГА МАЛОГ ФУДБАЛА У БУДВИ. Пријавило се деветнаест екипа. Екипе су подијељене у двије групе. Прва група састављена је од десет екипа, а друга од девет екипа. Лига је изазвала велико интересовање. Просечно се на утакмицама окупља између 600-700 гледалаца. Квалитет приказаног фудбала је на завидном нивоу.

До сада су одиграна четири кола и постигнути су ови резултати:

I ГРУПА

	I коло
- РЕА - КОМУНАЛНО	5:3
- ГЕОИНЖЕЊЕРИНГ - ВИЛА БАЛКАН	2:1
- МОНТЕНЕГРОПРОМЕТ - ТИФАНИ Х	0:10
- ПЕТРОВАЦ - МУП	3:3
- МСЦ - БОДИКО	3:3

II ГРУПА

- РЕСТОРАН БАЛКАН - ВОДОВОД	3:0
- БУД. РИВИЈЕРА - КРЕМИСИМО	1:1
- МЕРКУР - ПТТ	9:2
- ВОГУЕ - ЕУРОГРАФИК	1:2
- Слободна екипа БАЈО ПИВЉАНИН	

II коло

	II коло
- ВИЛА БАЛКАН - МСЦ	0:2
- РЕА - ПЕТРОВАЦ	5:4
- БОДИКО - МОНТЕНЕГРОПРОМЕТ	2:0
- КОМУНАЛНО - ТИФАНИ Х	2:3
- МУП - ГЕОИНЖЕЊЕРИНГ	2:5

II група

- РЕСТОРАН БАЛКАН - БУД. РИВИЈЕРА	5:2
- ВОДОВОД - ЕУРОГРАФИК	2:3
- ПТТ - БАЈО ПИВЉАНИН	4:5
- КРЕМИСИМО - МЕРКУР	2:8
- Слободна екипа ВОГУЕ	

	одигране утакмице	брой поб.	брой нер.ута.	брой пора	пора разлика	гол	бодови
1. ТИФАНИ Х	4	4	0	0	22:7	12	
2. ГЕОИНЖЕЊЕРИНГ	4	3	1	0	11:6	10	
3. РЕА	4	2	2	0	14:11	8	
4. МСЦ	4	2	2	0	8:5	8	
5. БОДИКО	4	2	1	1	14:13	7	
6. ПЕТРОВАЦ	4	1	1	2	13:10	4	
7. МОНТЕНЕГРОПРОМЕТ	3	1	0	2	6:15	3	
8. МУП	3	0	1	2	5:9	1	
9. ВИЛА БАЛКАН	4	0	0	4	6:14	0	
10. КОМУНАЛНО	4	0	0	4	10:19	0	

	одигране утакмице	брой поб.	брой нер.ута.	брой пора	пора разлика	гол	бодови
1. МЕРКУР	4	3	1	0	22:6	10	
2. РЕСТ. БАЛКАН	4	3	1	0	15:5	10	
3. ЕУРОГРАФИК	3	3	0	0	8:3	9	
4. БАЈО ПИВЉАНИН	3	2	0	1	14:1	6	
5. ВОГУЕ	3	1	1	2	8:13	4	
6. БУД. РИВИЈЕРА	4	1	1	2	8:13	4	
7. ПТТ	4	0	1	3	10:21	1	
8. КРЕМИСИМО	4	0	1	3	8:21	1	
9. ВОДОВОД	3	0	0	3	5:10	0	

Утакмице се одржавају у поподневним сатима за вријеме викенда у МЕДИТЕРАНСКОМ СПОРТСКОМ ЦЕНТРУ који је уједно и организатор ове лиге. Послије првог круга такмичења одиграти ће се плеј офф са по четири пропласирани екипе из обадвије групе



ЕКИПА ВОДОВОДА

ПРВЕНСТВО ЈУГОСЛАВИЈЕ У КАРАТЕУ

БУДВАНИ ТРЕЋИ

На државном првенству Југославије у каратеу, одржаном 20. и 21. 12. 1997. године карате клуб „Будва“, уз пуно финансијских потешкоћа, учествовао је ка осам такмичарки у категорији „наде“ и једним ката тимом од три члана у истој категорији. Ката тим је припремао мајстор каратеа Саво Крстичевић, који је преonio два свог младој екипи, и резултат није изостао. Клуб је заузeo треће место и окитио се бронзаном медаљом. Успех је значајнији и због тога што наде Клуба Данијела Бурзан (13), Ана Крута (12) и Маријана Ковијанић (11) тренирају врло кратко. На такмичењу су за противнике имале искусне и јаке екипе карате клубова „Партизан“ и „Раднички“ из Београда, „Будућност“ из Погорије, као и карате клупа из Зрењанина, Никшића и

других градова Црне Горе, Србије и Републике Српске. Али то није била препрека да нове међаље придржује медаљама које су освојили њихови клупски другови: Саша Раичевић (дваје бронзане на јуношиском првенству државе) и Никола Стојановић (једна бронзана на црногорском првенству).

Жеља амбициозног тренера Крстичевића је много већа. Он тежи да створи јак карате клуб и освоји медаље на свим наредним такмичењима, од којих је прво 22. фебруара 1998. године на Купу мимозе



НОВЕ МЕДАЉЕ И ДИПЛОМЕ

у Херцег Новом. Омладински карате клуб „Будва“ позива све радионе организације и људе који желе карате да им материјално помогну, а младиће и дjeвојке који желе да тренирају да му се приклуче.

К. Р.

РАДИО

ПРОГРАМ РАДИО БУДВЕ

ПОНЕДЈЕЉЈАК

07:30 JUTARNJI PROGRAM
11:00 HIT DANA
12:00 EKO OKO
16:00 SPORTSKA RAZGLEDNICA
17:30 BUDVANSKA HRONIKA
18:00 FOLK BALADE

ЧЕТВРТАК

07:30 JUTARNJI PROGRAM
11:00 HIT DANA
12:00 DIJALOG
13:30 PET PLUS
16:00 KOMERCIJALNI SAT
17:30 BUDVANSKA HRONIKA
18:00 NARODNA MUZIKA

НЕДЕЉА

07:30 JUTARNJI PROGRAM
09:00 TOP KLASIK
10:00 VJESENJI MALI OGLASI
12:00 ELECTRIC POWER
15:00 CITY PASSAGE
18:00 ROCKTRON
19:00 GROM

- МАЛИ ОГЛАСИ
- 10:15, 11:45, 15:15, 17:15, 19:45
- НЕДЕЉЕМ
- 10:45, 15:15, 19:15
- ВЈЕСТИ
- СВАКИХ САТ ВРЕМЕНА
- СУБОТОМ И НЕДЕЉЕЈА У 10,1
- HIT DANA/НЕДЕЉЕ
- ПОСЛЈЕ ВЈЕСТИ
- OD 20:00 DO 07:30
- MUSIC NON-STOP

УТОРАК

07:30 JUTARNJI PROGRAM
10:30 OTVORENI STUDIO
11:00 HIT DANA
12:00 POP ART SAT
13:00 MEDIUERRANEO
14:10 EX LIBRIS
16:00 RADIO ORDINACIJA
17:30 BUDVANSKA HRONIKA
18:00 SANJARENJE STRASTI

PETAK

07:30 JUTARNJI PROGRAM

<tbl_r cells="1" ix="4" maxcspan="1